Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ №43 (20. 910) 1991 йил 1 март, жума ◆ Рўзнома йилига 256 марта чиқади. Баҳоси 8 тийин.

КЎКЛАМ — МЕҲНАТ БИЛАН КЎРКАМ

● Баҳор келиб, кунлар илиши билан боғбону соҳибкорларимиз далага отландилар. Зеро, жумҳуриятимизнинг ҳар бир фуқароси ўлкамизни боғ-роғларга, гуллаб-яшнаган ўлкага айлантириш учун ҳаракатни бошлаб юборишди. Айни кунларда Ўзбекистон районидаги «Комсомол» давлат хўжалигининг 8-бригадаси далаларида кўчат экиш қизғин. Улар бу йил 2 минг тупдан зиёд ўрик ва шафтоли кўчатлари экишни ният қилиб қўйишди.

Суратларда: кўчат экиш авжида.

В. МОЛГАЧЕВ тушнрган сурат.

17 март — СССР референдуми куни

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА

Қадрли дугоналар! Оналар, опа-сингиллар, қизлар, дўстлар!

Жонажон Ватанимиз оғир даврни бошидан кечирмоқда. Сиёсий ва иқтисодий танглик билан бир қаторда совет халқларининг дўстлиги жуда оғир синовдан ўтмоқда. ССР Иттифоқи тақдиридан хавотирлик ва ташвишланиш ўз Ватанини жипслашган ва қудратли давлат сифатида, тенг ҳуқуқли мустақил жумҳуриятлар Иттифоқи сифатида кўришни хоҳлаётган ҳар бир ватанпарвар, ҳар бир ҳалол инсоннинг қалбидан жой олди.

Биз яхши ниятли барча кишиларга мурожаат этамиз.

Шубҳа билан қарашларга, ишончсизлик ва аразларга барҳам берайлик. Турмушимиздаги алам ва нафрат йўқолсин, яхши ният ва ақл-идрок тантана қилсин. Барча миллатлар ва элатлар тенг, мустақил ва ягона бўлган, ҳар бир халқнинг шон-шарафи ва қадр-қиммати юқори баҳоланадиган, миллатидан қатъи назар, ҳар бир кишининг барча ҳуқуқлари ва эркинликларига кафолат бериладиган Совет Иттифоқи халқларининг янгиланган федерациясигина бизни қутқара олади.

Биз миллатлараро низолар бўлмасин, дея қатъиян талаб қиламиз, ўзимизни жамоалараро можароларга тортишларига йўл қўймаймиз. Бундай можароларда ҳеч қачон ғолиблар бўлиши мумкин эмас, аксинча фақат янгидан-янги гуноҳсиз қурбонлар берилиши мумкин. Биз барча-барчани дўстликка ва бирлашишга, яхшиликка ва меҳр-мурувватга чақирамиз.

17 март куни ўтказиладиган умумхалқ референдуми бунга рўйи-рост ва аниқ жавоб беришига шубҳа йўқ. Мамлакатимиздаги бошқа халқлар билан ўз тақдирини бир умрга боғлаган Ўзбекистон ССР ўзини қардош совет халқларининг янгиланган федерациясисиз тасаввур эта олмайди. Иттифоқ учун овоз берар эканмиз, биз тинчлик учун, фуқаролар осойишталиги ва тотувлиги учун овоз берамиз.

Меҳри дарё ва жасур оналаримиз қалбининг қўри жумҳуриятимиз учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган ушбу дамларда умумий хонадонимизни, умумий Ватанимизни қутқариш йўлини кўрсатиб турибди.

МУРОЖААТНОМА ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИ ЖУМҲУРИЯТ КЕНГАШИНИНГ ПЛЕНУМИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

М. С. Горбачевнинг Белоруссияда бўлиши

СССР Президенти М. С. Горбачев Белоруссия бўйлаб сафарининг иккинчи куни — чоршанбада Гомель вилояти шаҳар ва ноҳияларига борди. У дастлаб Бартоломеевка қишлоғи, кейин Старое Заокружье қишлоғида шу ерликлар билан учрашди.

М. С. Горбачев Ветка ноҳияси марказида ижроия комитетда қишлоқ аҳли билан суҳбатлашгандан сўнг Чернобиль аварияси фалокатидан жабрланган районларнинг вакиллари билан учрашди. У Белоруссия Вазирлар Кенгашининг, Иттифоқ ва республика соғлиқни сақлаш вазирликларининг раҳбарларини суҳбатда иштирок этишга таклиф қилди.

Мамлакат Президенти радиоактив заҳарлаган зонадаги аҳоли истиқомат жойлари бўйлаб сафардан кейин Гомелда вилоят барча ноҳияларидаги меҳнат жамоаларининг вакиллари билан учрашди.

М. С. Горбачев бу ерда сўзга чиқиб, ўзининг республикага келишдан асосий мақсадларидан бири — Чернобиль фожиасидан азият чеккан жойларга бориш эканлигини яна бир бор таъкидлади. У буни ўзининг маънавий бурчи деб билишини айтди.

Президент учрашув иштирокчиларининг кўплаб саволларига жавоб қайтарди.

Вилоят бўйлаб сафарда унга Белоруссия ССР Олий Кенгашининг Раиси Н. И. Дементей ҳамроҳлик қилди.

(ТАСС хабарлари асосида тайёрланди).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН ССРдаги КОРХОНАЛАР ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун товар-пул муносабатлари ривожланаётган ва бошқариладиган бозор шароитида мулкчиликнинг барча шаклига мансуб корхоналарни барпо этиш, улар фаолиятининг, уларни қайта ташкил этиш ва тугатишнинг умумий ҳуқуқий, иқтисодий ва ижтимоий асосларини белгилаб беради.

Қонун фойда олишни кўзлаб иш олиб борадиган корхоналарнинг мустақиллигини таъминлашга қаратилган бўлиб, уларнинг ҳуқуқлари ва масъулиятини белгилайди, бошқа корхоналар ва ташкилотлар, халқ депутатлари Советлари, давлат бошқаруви идоралари билан муносабатларини тартибга солади.

I БЎЛИМ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. **Корхона ва унинг асосий вазифалари**

1. Ҳуқуқий шахс ҳуқуқига эга бўлган, мулкчилик ҳуқуқи ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи бўйича ўзига қарашли мол-мулкдан фойдаланиш асосида маҳсулот ишлаб чиқарадиган ва сотадиган ёки маҳсулотни айирбошлайдиган, ишларни бажарадиган, хизмат кўрсатадиган, беллашув ҳамда мулкчиликнинг барча шакллари тенг ҳуқуқлилиги шароитида амалдаги қонунларга мувофиқ ўз фаолиятини рўёбга чиқарадиган мустақил хўжалик юритувчи субъект корхона ҳисобланади.

2. Корхонанинг фаолияти мақсадларини рўёбга чиқаришга ўз маҳсулоти, ишлари ва хизматларига бўлган эҳтиёжларини қаноатлантириш ҳамда ана шу асосда меҳнат жамоаси аъзоларининг ижтимоий ва иқтисодий манфаатларини ҳамда корхона мол-мулки эгасининг манфаатларини таъминлаш йўли билан эришилади.

3. Корхона хўжалик фаолиятининг ҳар қандай турларини, агар улар ССР Иттифоқи, Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида тақиқлаб қўйилган бўлмаса ва корхона Уставида кўзда тутилган мақсадлар ва вазифаларига мувофиқ келса, амалга ошириш ҳуқуқига эга.

2-модда. **Корхонанинг турлари**

1. «Ўзбекистон ССРда мулкчилик тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунида белгилаб қўйилган мулк шаклларига мувофиқ қуйидаги турдаги корхоналар иш олиб бориши мумкин:

Ўзбекистон ССР, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар фуқароларининг, шунингдек ажнабий фуқароларнинг индивидуал (хусусий ва шахсий) мулкига асосланган корхоналар;

жамоа (ширкат) мулкига асосланган жамоа, оила, маҳалла корхоналари, ишлаб чиқариш кооперативлари; кооперативларга қарашли корхоналар, акцияли жамиятларга, масъулияти чекланган жамиятларга, ўзга хўжалик жамиятлари ёки ширкатларига қарашли корхоналар; жамоат ташкилотларининг корхоналари, диний ташкилотларнинг корхоналари ва жамоа мулкчилигининг бошқа шаклларига асосланган корхоналар;

давлат мулкига асосланган давлат Иттифоқ корхонаси, республика давлат корхонаси, республикалараро давлат корхонаси, Қорақалпоғистон АССР давлат корхонаси, вилоятлараро, вилоят, ноҳиялараро, ноҳия, шаҳар давлат корхонаси ва корхоналарнинг бошқа турлари;

тўла ёки улуш қўшиб иштирок этишга асосланган (қўшма корхоналар) Иттифоқ, республика мулки, мухтор республикалар, ажнабий ҳуқуқий шахслар, фирмалар ва давлатлар мулки бўлган корхоналар;

мулкчиликнинг аралаш шаклларига асосланган корхоналар.

2. Мулкчилик шаклларидан қатъи назар, корхона ишловчилар сонига қараб кичик корхоналар жумласига киритилиши мумкин, бундай корхоналарни барпо этиш ва улар фаолиятининг ўзига хос жиҳатлари, мақоми, уларни рўйхатга олиш шартлари, шунингдек корхоналарни бу турга киритиш тартиби СССР ҳукумати Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинети ва Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши томонидан тартибга солинади.

Ўзбекистон ССРда корхоналарнинг бошқа турлари, шу жумладан республиканинг қонун ҳужжатларига зид бўлмаган ҳолда тузилган ижара корхоналари ҳам иш олиб бориши мумкин.

3-модда. **Корхоналарнинг хўжалик уюшмалари**

1. Корхоналар ихтиёрийлик асосида фаолиятни мувофиқлаштириш, ўз ҳуқуқларининг ҳимоя қилинишини таъминлаш, тегишли давлат идоралари ва бошқа идораларда, шунингдек халқаро ташкилотларда умумий манфаатларни ифода этиш мақсадида хўжалик уюшмаларига: иттифоқларга, концернларга, консорциумларга ҳамда тармоқ принциплари, ҳудудий ёки бошқа принциплар асосида ўзга бирлашмаларга уюшишлари мумкин. Кўрсатиб ўтилган таркибий бўлинмаларни барпо этиш Ўзбекистон ССРнинг тегишли қонун ҳужжатларида белгиланган монополияга қарши талаблар ҳисобга олинган ҳолда амалга оширилади. Кўнгилли хўжалик уюшмалари давлат рўйхатидан ўтиши керак ва уларнинг фаолияти ушбу Қонун билан тартибга солинади.

2. Уюшма, бирлашма уни таъсис этувчилар тасдиқлайдиган устав асосида иш олиб боради. Уюшмалар таркибига кирган корхоналар ўз мустақилликларини, ҳуқуқий шахс ҳуқуқларини сақлаб қоладилар ва ушбу Қонун уларга нисбатан ҳам амал қилади.

3. Уюшма, бирлашма ўз таркибига кирувчи корхоналар мажбуриятлари бўйича жавоб бермайди, корхоналар эса, таъсис шартномаси (уставда) ўзга ҳолат кўзда тутилган бўлмаса, уюшма мажбурияти юзасидан жавоб бермайди.

4. Уюшмага кирган корхоналар уюшма таркибидаги корхоналар олдидаги мажбуриятларини тузилган шартномаларга мувофиқ сақлаб қолган ҳолда унинг таркибидан чиқишга ҳақлидир.

5. Уюшма, бирлашма унга кирган корхоналарнинг қарорига мувофиқ тугатилади. Уюшма корхонани тугатиш учун белгилаб қўйилган тартибда тугатилади. Уюшма тугатилганидан кейин қолган мол-мулк уюшманинг уставига мувофиқ унинг қатнашчилари ўртасида тақсимланади.

4-модда. **Корхона тўғрисидаги қонунлар**

1. Корхоналарни барпо этиш ва уларнинг фаолияти билан боғлиқ муносабатлар ушбу Қонун ҳамда унинг асосида чиқариладиган Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонун ҳужжатлари билан, ушбу ҳужжатларда кўзда тутилган ҳолларда эса Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинетининг қарорлари билан ҳам тартибга солинади.

Қорақалпоғистон АССРда корхоналарни ташкил этиш, уларнинг фаолияти, уларни қайта ташкил этиш ва тугатишнинг ҳуқуқий, иқтисодий ва ижтимоий асослари Қорақалпоғистон АССР қонунлари билан тартибга солинади.

2. Фаолияти ишни ташкил этишга ва унинг хавфсизлигига оширилган талаблар қўйиш билан боғлиқ бўлган, технология жараёнлари узлуксиз давом этадиган, шунингдек бошқарув вазифаларини марказлаштириш зарурати билан боғлиқ бўлган корхоналарнинг айрим турлари учун ушбу Қонунни қўллаш хусусиятларини Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинети белгилайди.

3. ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар мулки, ажнабий ҳуқуқий шахслар ва фуқароларнинг тўла ёки улушбай мулки бўлган корхоналарни (қўшма корхоналарни) барпо этиш ва улар фаолиятларининг хусусиятлари ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

II БЎЛИМ. КОРХОНАНИ БАРПО ЭТИШ ВА УНИ РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ

5-модда. **Корхонани барпо этишнинг умумий шартлари**

1. Корхона мол-мулк эгаси (эгалари) ёки у (улар) вакил қилган идора, корхона, ташкилот қарорига ёки меҳнат жамоасининг қарорига мувофиқ, ё бўлмаса таъсис этувчилар гуруҳи ва айрим таъсис этувчи шахслар қарори билан ушбу Қонунда ҳамда Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонун ҳужжатларида кўзда тутилган тартибда барпо этилиши мумкин.

2. Корхона ишлаб турган корхоналар, ташкилотлар таркибидан битта ёки бир нечта таркибий бўлинманинг шу бўлинма (бўлинмалар) меҳнат жамоаси ташаббуси билан ажралиб чиқиши натижасида, агар бундай ажралиб чиқиш учун корхона мол-мулки эгасининг (у вакил қилган идора, корхона ва ташкилотнинг) розилиги бўлса ва корхона илгари ўз зиммасига олган мажбуриятларнинг бажарилиши таъминланса, тузилиши мумкин.

3. Корхонани барпо этиш ва унинг фаолияти учун ер участкаси, бошқа табиат ресурслари талаб қилинадиган ҳолларда улардан фойдаланишга рухсатномани халқ депутатлари тегишли Совети, қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳолларда эса экология экспертизасининг ижобий хулосаси бўлган тақдирда табиатдан фойдаланувчи тегишли бошланғич ташкилот томонидан ҳам берилади. Ер участкаси ва бошқа табиат ресурсларини бериш рад этилганида Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида кўзда тутилган тартибда шикоят қилиниши мумкин.

4. Корхона давлат рўйхатидан ўтган кундан бошлаб барпо этилган деб ҳисобланади ва ҳуқуқий шахс ҳуқуқини олади.

6-модда. **Корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш**

1. Корхона, агар ССР Иттифоқи, Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида ўзгача тартиб кўзда тутилган бўлмаса, корхона жойлашган ердаги халқ депутатлари ноҳия, шаҳар, шаҳардаги ноҳия Совети ижроия қўмитаси томонидан давлат рўйхатидан ўтказилади. Корхона давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги маълумотлар Ўзбекистон ССРнинг ягона давлат реестрига киритиш учун ўн кун муддат ичида Ўзбекистон ССР Молия вазирлигига хабар қилинади.

2. Корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш учун халқ депутатлари тегишли Совети, ижроия қўмитасига бу корхонани барпо этиш тўғрисидаги қарор, устав ҳамда Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинети белгилаб қўядиган рўйхат бўйича бошқа ҳужжатлар тақдим этилади.

Корхона халқ депутатлари тегишли Совети ижроия қўмитасига зарур ҳужжатлар илова қилиниб ариза топширилган пайтдан бошлаб узоғи билан 30 кунда давлат рўйхатидан ўтказилиши керак.

3. Корхонани барпо этишнинг ССР Иттифоқи, Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган тартиби бузилганлиги, шунингдек таъсис ҳужжатлари қонун талабларига мос келмаслиги сабабларига кўра корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш рад этилиши мумкин. Корхонани барпо этиш мақсадга мувофиқ эмаслигини важ қилиб, уни давлат рўйхатидан ўтказишни рад этишга йўл қўйилмайди.

Агар корхона белгиланган муддатда давлат рўйхатидан ўтказилган бўлмаса ёки таъсис этувчи корхонани рўйхатдан ўтказиш рад этилганлиги сабабларини асоссиз деб ҳисобласа, у судга мурожаат қилиши мумкин.

Суд корхонани рўйхатдан ўтказиш рад этилганлигини асоссиз деб топса, бу ҳол корхонани рўйхатдан ўтказмаган халқ депутатлари Совети ижроия қўмитасининг моддий жавобгарлигига (суд чиқимларидан ташқари) сабаб бўлади. Моддий жавобгарликнинг миқдори суд томонидан аниқланади ва қонунда белгиланган тартибда ундириб олинади.

4. Корхонани давлат рўйхатидан ўтказганлик учун ундан Ўзбекистон ССР қонунларида белгилаб қўйиладиган миқдорда ҳақ олинади. Олинган маблағ халқ депутатлари Совети ижроия қўмитаси томонидан корхона рўйхатдан ўтказилган жойдаги ноҳия, шаҳар, шаҳардаги ноҳия бюджетига ўтказилади.

7-модда. **Шўъба корхоналар ва корхоналарнинг алоҳида бўлинмаларини барпо этиш**

1. Корхона ҳуқуқий шахс ҳуқуқига эга бўлган шўъба корхоналар, шунингдек филиаллар, ваколатхоналар, бўлимлар ҳамда жорий ва ҳисоб-китоб рақамлари очиш ҳуқуқига эга бўлган бошқа алоҳида бўлинмалар тузиш ҳуқуқига эга бўлиб, улар тўғрисидаги низомларни тасдиқлайди.

2. Бундай корхоналар ва бўлинмаларни жойлаштириш масаласи халқ депутатлари тегишли маҳаллий Советлари билан амалдаги қонунларда корхоналар тузиш учун белгиланган тартибда келишиб олинади.

8-модда. **Фаолият турларига лицензия олиш**

1. Лицензия олиниши керак бўлган фаолият турларини амалга ошириш учун корхона зарур лицензияни олиши шарт.

2. Корхонанинг лицензия олиниши керак бўлган фаолиятига рухсат бериш ва бундай рухсатни ҳақиқий эмас деб топиш тартибини Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинети белгилайди.

9-модда. **Корхона устави**

1. Корхона устав асосида иш олиб боради. Уставни корхонани таъсис этувчи (таъсис этувчилар) тасдиқлайди.

2. Корхона уставида қуйидагилар белгилаб қўйилади: корхонанинг номи, унинг қаерда жойлашганлиги, фаолият тури ва мақсадлари, унинг бошқарув ва назорат органлари, уларнинг ваколати, корхона мол-мулкини ташкил этиш ва фойдани (даромадни) тақсимлаш тартиби, корхонани қайтадан ташкил этиш ва унинг фаолиятини тўхтатиш шартлари.

Уставга корхона фаолиятининг хусусиятлари билан боғлиқ бўлган, Ўзбекистон ССР қонунларига зид келмайдиган ўзга қоидалар ҳам киритилиши мумкин.

III БЎЛИМ. КОРХОНАНИНГ МУЛКДОРИ ВА МОЛ-МУЛКИ

10-модда. **Корхонанинг мулкдори**

1. Корхонанинг мулкдори (мулкдорлари) ўзига қарашли мол-мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш ҳуқуқига эга.

Мулкдор (мулкдорлар) ўз мол-мулкига нисбатан Қонунга зид бўлмаган ҳар қандай ҳаракатларни қилишга ҳақли, Улар мол-мулкидан қонунда тақиқлаб қўйилмаган ҳар қандай хўжалик фаолиятини ёки ўзга фаолиятни амалга ошириш учун фойдаланиши мумкин. Давлат корхона эгасининг мулкий ҳуқуқлари ҳимоя қилинишига кафолат беради.

2. Корхона мулкдори (мулкдорлари) ўзининг (ўзларининг) мулкчилик ҳуқуқини амалга оширишда Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида кўзда тутилган шартлар асосида ва шу шартлар доирасида фуқаролар билан уларнинг меҳнатидан фойдаланиш тўғрисида шартномалар тузишга ҳақлидир.

11-модда. **Мол-мулкни ташкил этиш ва ундан фойдаланиш шартлари**

1. Асосий фондлар ва оборот маблағлари, шунингдек, қиймати корхонанинг мустақил балансида акс этадиган бошқа бойликлар корхона мулкини ташкил этади.

2. Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларига ва корхона уставига мувофиқ корхонанинг мол-мулки мулкчилик ҳуқуқи ёки тўла хўжалик юритиш ҳуқуқи асосида унга тегишли бўлиши мумкин.

3. Қуйидагилар корхона мол-мулкини ташкил этувчи манбалардир:

таъсис этувчиларнинг пул ва моддий бадаллари;

маҳсулот, ишлар, хизматларни реализация қилишдан, шунингдек, хўжалик фаолиятининг бошқа турларидан олинган даромадлар;

қимматли қоғозлардан олинадиган даромадлар;

банк ва бошқа қарз берувчиларнинг кредитлари;

капитал маблағ ва бюджетдан дотациялар;

ташкилотлар, корхоналар ва фуқароларнинг текинга ва хайрия мақсадларида берган бадаллари, ноналари, шунингдек мерос тариқасида, айирбошлаш ва совға қилиш йўли билан оладиган даромадлари;

Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатлари билан тақиқланмаган ўзга манбалар.

4. Корхона ўзига қарашли мол-мулкни бошқа корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга сотиш ҳамда топшириш, айирбошлаш, ижарага бериш, вақтинча фойдаланиш учун бепул бериш ёки қарзга беришга, шуниннгдек, агар Ўзбекистон ССРнинг қонун ҳужжатларида ва корхона уставида ўзга ҳоллар кўзда тутилган бўлмаса, уларни баланс ҳисобидан чиқаришга ҳақлидир.

5. Агар уставда ўзга ҳол кўзда тутилган бўлмаса, корхона ишлаб чиқариш воситалари ва бошқа моддий бойликларни фуқароларга сотишга, бепул беришга, ижарага беришга ҳақли, Ўзбекистон ССРнинг қонун ҳужжатларига мувофиқ фуқаронинг мулки бўла олмайдиган ёки у фойдалана олмайдиган ишлаб чиқариш воситалари ва ўзга моддий бойликлар бундан мустасно.

12-модда. **Табиат ресурсларига эгалик қилиш ва улардан фойдаланиш**

1. Корхона белгиланган тартибда ҳақ эвазига ер ва бошқа табиат ресурсларига эгалик қилади ва улардан фойдаланади, Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

2. Корхона ўз ишлаб чиқаришининг табиий муҳитга салбий таъсирини камайтиришга ва бу таъсирнинг ўрнини қоплашга қаратилган табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини ўз вақтида амалга ошириши шарт. Бундай тадбирлар ўз маблағлари ёки ўзга манбалар ҳисобидан пул билан таъминланиши мумкин.

Корхона ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ ер, сув, ер ости бойликлари, ўрмонлар ва бошқа табиат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, уларни тиклаш ва муҳофаза қилиш талаблари ҳамда нормаларига риоя этилиши учун жавобгардир, шунингдек ўз фаолияти натижасида етказган зарарни, шу жумладан табиатни муҳофаза қилиш органларининг хулосасига кўра маҳсулотни кам олиш, ишлар ва хизматларни кам бажариш билан боғлиқ зарарни тўлайди.

13-модда. **Корхонанинг ҳуқуқий шахслар ва фуқаролар маблағини жалб этиши**

1. Корхона ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва такомиллаштириш, меҳнат жамоасини ижтимоий ривожлантириш мақсадларида қимматли қоғозлар чиқариш ҳамда сотиш йўли билан ҳуқуқий шахслар ва фуқароларнинг қўшимча пул маблағларини жалб этиш ҳуқуқига эгадир.

2. Корхонанинг қимматли қоғозлар чиқариш ва сотиш тартибини, уларнинг турлари ҳамда бундай қимматли қоғоз эгаларининг ҳуқуқларини ССР Иттифоқи, Ўзбекистон ССР қонунлари белгилайди.

14-модда. **Корхона мулкий ҳуқуқларининг кафолатлари**

Давлат корхонанинг мулкий ҳуқуқлари ҳимоя қилинишига кафолат беради. Давлатнинг корхонага қарашли асосий фондларни, оборот маблағларни ва бошқа мол-мулкни тортиб олишига йўл қўйилмайди, ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳоллар бундан мустаснодир.

Фуқаролар, ҳуқуқий шахслар ва давлат идоралари томонидан корхонанинг мулкий ҳуқуқларини бузиш натижасида унга етказилган зарар суд ёки давлат ҳакамлиги қарорига мувофиқ корхонага тўланади.

IV БЎЛИМ. КОРХОНАНИ БОШҚАРИШ

15-модда. **Корхонани бошқаришни ташкил этишнинг умумий қоидалари**

1. Корхона ўз уставига мувофиқ бошқарилади. Корхона бошқарув структураси, шакли ва услубларини мустақил аниқлайди, штатларни белгилайди.

Мулкдор ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи субъекти корхонани бевосита ёки ўзи ваколат берган идоралар орқали бошқаради. Мулкдор ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи субъекти ёхуд у ваколат берган идоралар ана шу ҳуқуқларни корхона кенгашига (идорасига) ё бўлмаса корхона уставида кўзда тутилган ҳамда мулкдор ва меҳнат жамоаси манфаатларини ифода этадиган бошқа идорага топширилиши мумкин.

2. Корхона раҳбарини ёллаш (тайинлаш, сайлаш) ва бўшатиш корхона мулки эгасининг ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи субъектининг ҳуқуқи бўлиб, бу ҳуқуқни улар бевосита, шунингдек ўзлари вакил қилган идоралар орқали ёки корхонани бошқариш ҳуқуқи берилган корхона кенгаши, бошқаруви ёхуд бошқа идоралар орқали амалга оширадилар.

16-модда. **Корхонанинг раҳбари**

1. Корхона раҳбари лавозимига ёллаш (тайинлаш, сайлаш), чоғида номзод шахс билан битим (шартнома, келишув) тузилади, унда корхона раҳбарининг ҳуқуқлари, вазифалари ва масъулияти, унинг моддий таъминоти ҳамда эгаллаб турган лавозимидан бўшатиш шартлари СССР ва Ўзбекистон ССРнинг амалдаги қонунларида кўзда тутилган кафолатларни ҳисобга олган ҳолда белгилаб қўйилади.

2. Корхона раҳбари корхона фаолияти билан боғлиқ масалаларни мустақил ҳал қилади, ушбу Қонунда меҳнат жамоаси ва корхона кенгаши умумий йиғилиши (конференцияси)нинг мутлақ

(Давоми иккинчи бетда).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН ССРдаги КОРХОНАЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

ваколатига топширилган масалалар бундан мустасно, корхона номидан ишонч қоғозисиз иш олиб боради, мамлакатдаги ва чет элдаги барча корхоналарда, фирмалар ва ташкилотларда шу корхона манфаатларини ҳимоя қилади, корхона мол-мулкини тасарруф этади, шартномалар, шу жумладан меҳнат шартномаларини тузади, ишонч қоғозлари беради, банкларда ҳисоб рақамлари ва бошқа рақамлар очади, маблағларни тасарруф этиш ҳуқуқидан фойдаланади, дирекциянинг ижроия аппарати штатларини тасдиқлайди, корхонанинг барча ходимлари учун мажбурий буйруқлар чиқаради ва кўрсатмалар беради.

3. Корхона раҳбари ўз ўринбосарларини, бошқарув аппарати раҳбарларини ва таркибий бўлинмалар раҳбарларини мустақил тайинлайди ва ишдан озод қилади.

4. Корхона раҳбари шартномада ёки Ўзбекистон ССРнинг амалдаги қонунларида кўзда тутилган асосларга мувофиқ шартнома муддати тугамай туриб, эгаллаб турган лавозимидан бўшатилиши мумкин.

17-модда. **Корхона кенгаши (бошқаруви)**

1. Корхона кенгаши мулкдор корхонани бошқариш соҳасидаги ўз ваколатларини кенгашга топширган тақдирда тузилади.

Корхона кенгаши (бошқаруви)да, корхона уставида ўзга ҳоллар кўзда тутилган бўлмаса, корхона мол-мулкининг эгаси ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи субъекти томонидан тайинланадиган ва шу корхона меҳнат жамоаси томонидан сайлаб қўйиладиган вакиллар сони баравар бўлади.

2. Корхона кенгаши (бошқаруви)нинг ҳуқуқ ва бурчлари мулкдор ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи субъекти ёхуд у вакил қиладиган идора томонидан тасдиқланадиган кенгаш (бошқарув) тўғрисидаги Низом билан белгиланади.

V БЎЛИМ. КОРХОНА ХЎЖАЛИК ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСЛАРИ

18-модда. **Корхона оладиган фойда**

1. Ҳамма турдаги корхоналарда хўжалик фаолиятининг молиявий натижаларини умумлаштирувчи асосий кўрсаткич фойдадир.

2. Солиқларни ва бюджетга бошқа тўловларни тўлашдан кейин корхонада қолган фойда (соф фойда) тўла-тўкис унинг тасарруфига ўтади. Корхона, агар уставда ўзга ҳол кўзда тутилган бўлмаса, соф фойдани қайси соҳаларга ишлатишни мустақил белгилайди.

Соф фойдани ишлатиш йўлларини танлашга давлат солиқлар, солиқ имтиёзлари, шунингдек, иқтисодий чоралар орқали таъсир кўрсатади.

3. Қонун ҳужжатларида ёки корхона уставида кўзда тутилган ҳолларда соф фойданинг бир қисми корхона меҳнат жамоаси аъзоларига мулк қилиб топширилади.

19-модда. **Корхона ходимининг меҳнат даромадлари**

1. Корхона туридан қатъи назар, ҳар бир ходимнинг меҳнат даромадлари корхона ишининг пировард натижалари ҳисобга олиниб, ходимнинг меҳнатга қўшган шахсий улуши билан белгиланади, солиқлар билан тартибга солинади ва энг кўп миқдори чеклаб қўйилмайди.

2. Барча турдаги корхоналар ходимлари меҳнат ҳақининг энг кам миқдори Ўзбекистон ССР ҳужжатлари билан белгилаб қўйилади.

3. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг шакллари, системалари ва миқдорини, шунингдек ходимлар даромадларининг бошқа турларини корхона мустақил белгилайди.

20-модда. **Корхона фаолиятини режалаштириш**

1. Корхона ўз фаолиятини мустақил режалаштиради ва хом ашё ресурслари ва материалларнинг мавжудлигини ҳамда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотга, бажарилаётган ишга, кўрсатилаётган хизматга бўлган талабларни ҳисобга олиб, тараққиёт истиқболларини белгилайди.

2. Корхона давлат эҳтиёжлари учун шартнома асосида ишлар бажаради, маҳсулот сотади ва хизмат кўрсатади.

21-модда. **Корхонанинг бошқа корхоналар, ташкилотлар, фуқаролар билан хўжалик муносабатлари**

1. Хўжалик фаолиятининг барча соҳаларида корхонанинг бошқа корхоналар, ташкилотлар ва фуқаролар билан муносабатлари шартнома негизига қурилади.

2. Корхоналар нима ҳақда шартнома тузишни танлашда, мажбуриятларни, ўзаро хўжалик муносабатларининг Ўзбекистон ССР қонунларига зид бўлмаган бошқа ҳар қандай шартларини аниқлашда эркиндир.

3. Корхона ўз маҳсулоти ва мол-мулкини, башарти Ўзбекистон ССР қонунларига зид бўлмаса, ўз хохишига кўра сотади, шунингдек ўз хохиши билан хизматлар кўрсатади.

4. Корхона истеъмолчининг манфаатларини ҳамда унинг маҳсулот, ишлар ва хизматлар сифатига қўядиган талабларини ҳисобга олади. Истеъмолчининг манфаатлари ва ҳуқуқлари ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатлари билан ҳимоя қилинади.

Эркин реализация қилиш тақиқлаб ёки чеклаб қўйилган маҳсулотлар, ишлар, хизматлар турларининг рўйхати Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгилаб қўйилади.

22-модда. **Улгуржи савдо, ишлаб чиқаришни таъминлаш ва маҳсулотни сотиш**

1. Корхона бозор талабларини, эҳтимол тутилган шерикларнинг имкониятларини ўрганиш, нарх-навонинг ўзгариши тўғрисидаги ахборот асосида ўз ишлаб чиқаришининг таъминотини, бозорларда (товарлар, хизматлар, молия бозорларида) монополияга қарши қонунларнинг талабларини назарда тутган ҳолда бевосита ёки воситачи орқали олди-сотдини, маҳсулот сотишни ва ўз ишлаб чиқаришининг таъминотини мустақил амалга оширади.

2. Бозорга ўтиш даврида давлат эҳтиёжлари учун ишларни бажараётган ва маҳсулот етказиб бераётган корхоналарни давлат шу ишларни бажариш ва маҳсулотни етказиб бериш учун моддий-техника ресурслари билан таъминлайди.

23-модда. **Нарх-наво ва нарх белгилаш**

Корхона ўз маҳсулотини, ишларини, хизматларини, ишлаб чиқариш чиқитларини мустақил ёки шартнома асосида белгиланадиган нархлар ва тарифларда сотади. Корхона бозорда яккаҳокимлик мавқеини эгаллаган ҳолларда давлат фуқароларни ижтимоий муҳофаза қилиш мақсадларида Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларига мувофиқ нархларни тартибга солади.

24-модда. **Молия ва кредит муносабатлари**

1. Фойда, амортизация ажратмалари, қимматли қоғозларни сотишдан тушган пул, меҳнат жамоаси аъзоларининг, корхоналар, ташкилотлар, фуқароларнинг пай ва ўзга бадаллари, шунингдек, бошқа тушумлар корхона молиявий ресурсларини ташкил этувчи манбалардир.

2. Корхона тижорат шартномаси асосида банк кредитидан, бошқа корхоналарнинг кредитларидан фойдаланади.

3. Корхона пул маблағларини сақлаш ҳамда барча турдаги ҳисоб-китоб, кредит ва касса операцияларини амалга ошириш учун корхона рўйхатга олинган жойдаги ҳар қандай банкда, бошқа жойдаги банкда эса — шу банкнинг розилиги билан ҳисоб-китоб рақамлари ва бошқа ҳисоб рақамлари очишга ҳақлидир.

4. Иш ҳақи тўлаш ва бюджетга тўловлар барча корхоналар учун биринчи галдаги тўловдир. Ҳисоб-китобларнинг бошқа турларини корхона календарь тартибга мувофиқ амалга оширади.

5. Корхона харидор (истеъмолчи)га қарзга олинган маблағ учун фойда тўлаш тартибида қарзга маҳсулот етказиб бериши, ишни бажариши ва хизмат кўрсатиши мумкин. Бундай савдо битимларини расмийлаштириш учун корхона хўжалик оборотида векселни қўллаши мумкин. Корхона фоиз тўлаш шарти билан бошқа корхоналарга кредит бериши мумкин.

6. Корхона кредит шартномалари ва ҳисоб-китоб интизомига риоя этилиши учун тўла жавобгардир. Ҳисоб-китоб қилиш юзасидан ўз мажбуриятларини мунтазам бажармайдиган корхона банк томонидан тўловга қобилиятсиз деб эълон қилиниши мумкин. Бундай корхоналарга таъсир ўтказиш чоралари ва уларни қўллаш тартиби банклар томонидан Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларига мувофиқ белгиланади.

25-модда. **Капитал қурилиш**

1. Корхона Ўзбекистон ССР қонунларига, республика ҳукумати айрим ҳудуд зоналари бўйича белгилайдиган ҳар хил ишлаб чиқариш турларини жойлаштириш ҳақидаги норматив талабларга, қурилиш нормалари ва қоидаларига, квоталар ва лицензияларга риоя этган ҳолда республика ҳудудида қурилиш жойини танлаб олишда эркиндир.

2. Корхона қурилиш олиб бориш учун ҳар қандай шерикларни танлаб олишда, пудратчи ташкилотлар конкурсини ташкил этишда эркиндир, зарур ҳолларда тегишли қонунларга, тасдиқлаб қўйилган қурилиш нормалари ва қоидаларига амал қилиб, қидирув ишларини олиб боради, қурилиш-монтаж ишларини лойиҳалаш ва бажаришни ўзи амалга оширади.

3. Ҳамма ҳолларда қурилиш лойиҳаси вилоят ёки республика эксперт идоралари даражасида давлат экспертизасидан ўтказилиб, пухталиги, чидамлилиги, расман тасдиқланган хавфсизлик қоидаларига, меҳнатни ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш талабларига риоя этилганлиги баҳоланади.

26-модда. **Корхонанинг ташқи иқтисодий фаолияти**

1. Корхона Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ ташқи иқтисодий фаолиятни мустақил равишда амалга ошириш ҳуқуқига эгадир.

2. Олинган валюта корхонанинг валюта баланси ҳисобига ўтказилади ва ундан корхона мустақил фойдаланади. Корхонанинг валюта тушумидан мазкур корхона ўз валюта маблағи ҳисобидан қилган бевосита валюта харажатлари чегириб ташлангандан сўнг Иттифоқ, республика бюджетларига ва маҳаллий бюджетга валюта ажратмалари ўтказилади.

Иттифоқ, республика бюджетларига ва маҳаллий бюджетларга ажратмалар миқдори Ўзбекистон ССР Қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади. Корхонанинг валюта маблағини ўзга йўл билан тортиб олиш тақиқланади.

VI БЎЛИМ. КОРХОНАНИНГ ИЖТИМОИЙ КАФОЛАТЛАРИ

27-модда. **Корхонанинг ижтимоий фаолияти**

1. Ижтимоий тараққиёт масалалари, шу жумладан меҳнат шароитларини яхшилаш ва иш вақтининг узунлиги масалалари, меҳнат жамоаси аъзолари ва улар оилаларининг дам олиш, турмуш шароитларини ва сиҳат-саломатлигини яхшилаш масалалари, корхонанинг истеъмол фонди ҳисобидан амалга ошириладиган мажбурий тиббий суғурта кафолатлари масалалари Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларига мувофиқ меҳнат жамоаси томонидан корхоналар маъмурияти иштирокида ҳал қилинади.

Корхона амалдаги қонунларда белгилаб қўйилган тартибда ва миқдорда давлат ижтимоий суғурта фондига ва пенсия фондига пул ўтказиши шарт.

2. Корхона бу ерда ишловчи барча ходимлар учун хавфсиз меҳнат шароитини таъминлашга мажбур бўлиб, уларнинг саломатлигига ва меҳнат қобилиятига етказилган зарар учун қонунларда белгилаб қўйилган тартибда жавобгар бўлади.

3. Пенсияга чиққунга қадар корхонада меҳнат қилган пенсионерлар тиббий хизмат, уй-жой билан таъминланиш, соғломлаштириш ва профилактика муассасаларига йўлланмалар олиш борасида корхонадаги мавжуд имкониятлардан, шунингдек, жамоанинг умумий йиғилиши (конференцияси) қарорига мувофиқ бошқа ижтимоий хизматлар ва имтиёзлардан унинг ходимлари билан баравар фойдаланадилар.

4. Корхона хотин-қизларнинг меҳнат ва турмуш шароитини мунтазам яхшилашга, ёш болали аёлларни иш куни қисқартирилган асосан кундузги иш билан таъминлашга, ҳомиладор аёлларни меҳнат шароити зарарсиз енгилроқ ишга ўтказишга, шунингдек, аёлларга қонунларда кўзда тутилган бошқа имтиёзларни беришга мажбурдир. Меҳнат шароити зарарли бўлган корхона меҳнат жамоасининг розилиги билан хотин-қизларга енгилроқ иш бериш учун цехлар, участкалар барпо этиши мумкин.

5. Корхона меҳнат жамоасига хизмат қиладиган ва унинг таркибига кирмайдиган тиббий муассасалар ходимларини, болалар, маданий-маърифий, соғломлаштириш, ўқув ва спорт муассасалари, умумий овқатланиш ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг ходимларини моддий рағбатлантириши мумкин.

6. Фуқароларнинг, халқ депутатларининг корхонага илтимослари ва мурожаатларига доир масалаларни кўриб чиқиш ва ҳал этиш фақат корхона маъмуриятининг вазифаси бўлиб, бу иш фуқароларнинг ўз зиммасига юклаб қўйилиши мумкин эмас.

28-модда. **Корхонанинг меҳнат жамоаси, унинг ваколатлари**

1. Ўз меҳнати билан корхона фаолиятида меҳнат шартномаси (битим, келишуви), шунингдек ходимнинг корхона билан меҳнат муносабатларини тартибга солувчи бошқа шакллар асосида қатнашувчи барча фуқаролар шу корхонанинг меҳнат жамоасини ташкил этадилар.

2. Корхоналар меҳнат жамоаси ваколатларини амалга оширишнинг асосий шакли умумий йиғилиш (конференция)дир.

29-модда. **Корхона меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)**

Меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси):

корхона мол-мулкини сотиб олиш билан боғлиқ масалаларни ҳал қилади;

корхона маъмурияти билан жамоа шартномаси (битими) тузиш зарурлиги тўғрисидаги масалани ҳал қилади, бундай шартнома (битим) лойиҳасини кўриб чиқади ва уни меҳнат жамоаси номидан имзолаш учун касаба уюшмаси қўмитасига ёки бошқа органларга ваколат беради;

корхона кенгашига вакиллар сайлайди (уларни чақириб олади), уларнинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни тинглайди;

ўз ходимлари учун қўшимча отпускалар, қисқартирилган иш куни ва ишлаб топилган ҳамда истеъмолга сарфланадиган маблағлар доирасида бошқа ижтимоий имтиёзлар белгилайди.

30-модда. **Жамоа шартномаси (битими)**

Жамоа шартномаси (битими) ҳамма турдаги корхоналарда тузилиши мумкин ва у Ўзбекистон ССРнинг амалдаги қонунларига зид бўлмаслиги лозим.

Корхонадаги ишлаб чиқариш ва меҳнат муносабатлари, меҳнатни муҳофаза қилиш, жамоанинг ижтимоий тараққиёти ва жамоа аъзоларининг саломатлиги масалалари жамоа шартномаси (битими) билан тартибга солинади.

Жамоа шартномаси (битими) тузиш ёки уни бажариш чоғида келишмовчилик чиққан тақдирда бу келишмовчилик Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

VII БЎЛИМ. КОРХОНА ВА ДАВЛАТ

31-модда. **Корхоналар ҳуқуқлари ва манфаатларининг кафолатлари**

1. Давлат корхона ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига риоя этилишига кафолат беради.

Корхона хўжалик фаолиятини ва ўзга фаолиятни амалга ошириш чоғида ўз ташаббуси билан Ўзбекистон ССРнинг амалдаги қонунларига зид келмайдиган ҳар қандай қарорларни қабул қилишга ҳақлидир.

Корхонанинг хўжалик фаолияти ва ўзга фаолиятига Ўзбекистон ССР қонунларида кўзда тутилган ҳоллардан ташқари давлат, жамоат ва кооператив идораларининг аралашишига йўл қўйилмайди.

2. Республика ва маҳаллий давлат ҳамда жамоат идоралари ва уларнинг мансабдор шахслари корхонага дахлдор қарорларни қабул қилиш чоғида ва ўзларининг шу корхона билан муносабатларида ушбу Қонун қоидаларига риоя этилиши учун жавобгардирлар.

Давлат идоралари ва мансабдор шахслар ўзларининг қонунларда белгилаб қўйилган ваколатларига мувофиқ тарздагина корхонага кўрсатма беришлари мумкин. Давлат идоралари ёки ўзга идоралар ўз ваколатларига ёки қонун талабларига мос келмайдиган ҳужжатни қабул қилган тақдирда корхона бундай ҳужжатни ҳақиқий эмас, деб эътироф этиш тўғрисида ариза билан суд ёки давлат ҳакамлигига мурожаат қилишга ҳақлидир.

Корхона ҳуқуқини бузган давлат идораси ёки ўзга идора ёхуд уларнинг мансабдор шахслари кўрсатмаларини бажариш натижасида, шунингдек бундай идоралар ёки уларнинг мансабдор шахслари корхонага нисбатан қонунда кўзда тутилган бурчларини тегишлича амалга оширмаганликлари оқибатида корхонага етказилган зарар ана шу идоралар томонидан тўланиши керак. Зарарни тўлаш тўғрисидаги низоларни суд ёки давлат ҳакамлиги ўз ваколатларига мувофиқ ҳал қилади.

32-модда. **Корхона хўжалик фаолиятининг ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитлари**

1. Давлат корхоналарга, мулкчилик шаклидан қатъи назар, хўжалик юритишнинг тенг ҳуқуқий ва иқтисодий шароитларини таъминлайди.

2. Давлат бозорни ривожлантиришга кўмаклашади, монополияга қарши тадбирларни амалга оширади, барча меҳнаткашларнинг ижтимоий кафолатларини таъминлайди.

Рақобатчининг обрўсини туширишга қаратилган хатти-ҳаракатларга, ишлаб чиқариш квоталари, сотиш ва таъминот бозорларини бўлиб олиш, эркин рақобатни чеклаш мақсадида корхоналар ўртасида монопол нарх-навони ушлаб туриш ҳақидаги ҳар қандай тил бириктиришларга йўл қўйилмайди. Акс ҳолда корхона монополияга қарши қонунларга мувофиқ жавобгарликка тортилади.

Давлат қонун асосида, ҳуқуқни ҳимоя қилувчи ва молия органлари орқали рақобат қилиш эркинлигини таъминлайди, истеъмолчиларни уларнинг ҳуқуқлари камситилишидан, хўжалик фаолиятининг ҳар қандай соҳасида монополизм кўринишларидан муҳофаза қилади.

3. Корхона хўжалик оборотига киритаётган буюмлар фирма белгисини ёки буюмнинг рамзини, буюмни таърифлайдиган бошқа маълумотларни кўрсатган ҳолда маркировка қилиниши шарт. Ўзга фирма ва товар белгиларини, шунингдек, бир ишлаб чиқарувчининг буюмларини бошқа ишлаб чиқарувчиларнинг буюмлари билан чалкаштириб юборишга (ўхшатишга) имкон берадиган ҳар қандай маълумотларни ўзлаштириб олишга йўл қўйилмайди. Бу масалаларда чиққан низолар суд тартибида ҳал қилинади.

33-модда. **Ҳисоб ва ҳисобот**

1. Корхона ўз иши натижаларининг оператив ва бухгалтерия ҳисобини амалга оширади, статистика ҳисоботи олиб боради.

Давлат статистика ҳисоботи шаклларини давлат статистика идоралари белгилайди ва у фақат амалий маълумотларни, шунингдек бундай маълумотлар қаерга ва қайси муддатда тақдим этилишини белгилаб беради. Ушбу Қонунда белгиланган тартибни бузган ҳолда статистика ҳисоботини тақдим этишни талаб қилиш тақиқланади.

2. Корхонанинг мансабдор шахслари давлат ҳисоботини бузиб кўрсатганликлари учун Ўзбекистон ССР қонунларида белгилаб қўйилган интизомий, моддий ёки жиноий жавобгарликка тортиладилар.

34-модда. **Корхонанинг тижорат сири**

1. Корхонанинг тижорат сири деганда корхонанинг ишлаб чиқариши, технология ахбороти, бошқаруви, режалаштириши, молияси ва бошқа фаолияти билан боғлиқ бўлган ҳамда эълон қилиш (топшириш, очилиб қолиши) унинг манфаатларига зарар етказиши мумкин бўлган, давлат сири бўлмаган маълумотлар тушунилади.

2. Тижорат сирини ташкил этувчи маълумотлар таркиби ва ҳажми, уларни ҳимоя қилиш тартиби корхона раҳбари томонидан белгиланади.

Корхона фаолиятининг турларини (агар улар ҳақидаги маълумотлар тижорат сири бўла олмаса) СССР ҳукумати, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинети корхоналар атроф-муҳитни ифлослантираётганлиги ёки жамиятга зарар келтириши мумкин бўлган бошқа салбий фаолиятлар тўғрисидаги маълумотларни яширишининг олдини олиш мақсадида белгилаб қўяди.

3. Корхонанинг тижорат сири бўлган маълумотларни эълон қилганлик, бундай маълумотларни сақлаш тартибини бузганлик учун жавобгарлик Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

35-модда. **Корхонанинг масъулияти**

1. Шартнома мажбуриятларини, кредит — ҳисоб-китоб ва солиқ интизомини, маҳсулот сифатига қўйиладиган талабларни, хўжалик фаолиятини амалга оширишнинг бошқа қоидаларини бузганлик учун корхона Ўзбекистон ССР қонунларида кўзда тутилгандек тўла мулкий жавобгар бўлади.

2. Корхона ер ва бошқа табиат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, атроф-муҳитни муҳофаза этиш талабларига амал қилмаслик, уни ифлослантириш ва бошқа зарарли таъсирлар оқибатида ишлаб чиқариш хавфсизлиги қоидаларини, санитария-гигиена нормаларини ҳамда корхона ходимларини, аҳолининг ва маҳсулот истеъмол қилувчиларнинг саломатлигини ҳимоя қилиш талабларини бузганлик оқибатида етказилган зарарни қоплаши, шунингдек ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгиланган миқдорда жарима тўлаши шарт.

Табиатдан фойдаланиш режимини бузаётган корхона фаолияти йўл қўйилган камчиликлар тугатилгунига қадар Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида кўзда тутилган тартибда тўхтатиб қўйилиши мумкин.

36-модда. **Корхона фаолиятини назорат қилиш**

1. Корхонанинг молиявий-хўжалик фаолияти мулкдорнинг ташаббуси билан ва бир йилда кўпи билан бир марта тафтиш қилиниши мумкин.

2. Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатлари билан корхоналар фаолиятининг айрим жиҳатларини текшириш вазифаси юкланган солиқ ва бошқа давлат идоралари бундай текширувларни зарурат туғилганида ва қатъиян ўз ваколатлари доирасида амалга оширишлари мумкин. Корхона ана шу идораларнинг ваколатига кирмайдиган масалалар юзасидан мазкур идораларнинг талабларини бажармасликка ва назорат соҳасига кирмаган материаллар билан уларни таништирмасликка ҳақлидир.

3. Барча турдаги текширувлар ва тафтишлар корхонанинг нормал ишлашига халақит бермаслиги керак. Тафтишлар ва текширувларнинг натижалари корхонага хабар қилинади.

37-модда. **Корхонанинг давлат бошқаруви идоралари ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари билан муносабатлари**

1. Корхонанинг давлат бошқаруви идоралари ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш идоралари билан ўзаро муносабатлари ушбу Қонунга ҳамда ана шу идораларнинг ваколатларини белгилаб берувчи Ўзбекистон ССР бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ ташкил этилади.

2. Корхона халқ депутатлари маҳаллий Советлари ҳудудни комплекс иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш бўйича маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан амалга ошириладиган ишларда ихтиёрий равишда шартнома асосида қатнашади.

Корхона халқ депутатлари маҳаллий Советининг ёки бошқа ваколатли давлат идораларининг қарори билан шу идоралар маблағлари ҳисобидан меҳнат қобилияти чекланган шахслар учун махсус иш жойларини барпо этиши шарт.

3. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари корхонага қарашли уй-жой ва ишлаб чиқариш майдонини, айрим объектларни тортиб олишига йўл қўйилмайди.

VIII БЎЛИМ. КОРХОНАНИ ТУГАТИШ ВА ҚАЙТА ТАШКИЛ ЭТИШ

38-модда. **Корхонани тугатиш ва қайта ташкил этиш шартлари**

1. Корхонани тугатиш ва қайта ташкил этиш (бирлаштириш, қўшиш, бўлиб юбориш, ажратиш қайтадан тузиш), корхона мол-мулки эгасининг ёки шундай корхоналарни тузишга ваколатли бўлган идоралар қарорига биноан ёхуд суд ёки ҳакамликнинг қарорига биноан амалга оширилади. Синган корхоналарни тугатиш Ўзбекистон ССРнинг қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

2. Корхонани қайта ташкил этиш ва тугатиш чоғида ишдан бўшатилаётган ходимларга Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ уларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларига риоя этилишига кафолат берилади.

3. Корхона давлат рўйхати реестридан чиқариб юборилган пайтдан бошлаб қайта ташкил этилган ёки тугатилган ҳисобланади.

4. Корхона бошқа корхона билан қўшилган тақдирда мазкур корхоналарнинг ҳар бирига тааллуқли барча мулкий ҳуқуқлар ва мажбуриятлар қўшилиш натижасида вужудга келган корхонага ўтади.

Бир корхонанинг бошқа бир корхонага қўшилиши чоғида унинг барча мулкий ҳуқуқлари ва мажбуриятлари қўшиб олган корхонага ўтади.

5. Корхона бўлиб юборилган тақдирда қайтадан ташкил этилган кохонанинг мулкий ҳуқуқлари ва мажбуриятлари ана шу бўлиб юбориш натижасида вужудга келган янги корхоналарга бўлиб юбориш ҳужжатлари (баланси)га мувофиқ тегишли қисмларда ўтади.

Корхонадан битта ёки бир нечта янги корхонани ажратиб чиқариш чоғида қайтадан ташкил этилган корхонанинг мулкий ҳуқуқлари ва мажбуриятлари бўлиб юбориш ҳужжати (баланси)га мувофиқ тегишли қисмларда уларнинг ҳар бирига ўтади.

6. Бир корхонани бошқа корхона қилиб ўзгартириш чоғида аввалги корхонанинг барча мулкий ҳуқуқлари ва мажбуриятлари қайтадан ташкил этилган корхонага ўтади.

39-модда. **Тугатиш комиссияси**

1. Корхона мулкдор ёки у ваколат берган идора тузган, корхона синган тақдирда эса суд ёки ҳакамлик тузган тугатиш комиссияси томонидан тугатилади. Уларнинг қарорига биноан корхонани унинг бошқарув идораси тугатиши мумкин.

Корхонани тугатиш тўғрисида қарор қабул қилган мулкдор, суд (ҳакамлик) ёки корхонани барпо этишга ваколатли бўлган идора тугатиш тартиби ва муддатини, шунингдек, қарз берганларнинг даъво қилиш муддатларини белгилайди. Бу муддат тугатиш эълон қилинган кундан бошлаб икки ойдан кам бўлмаслиги керак.

2. Тугатиш комиссияси ёки корхонани тугатишни амалга ошираётган бошқа идора корхона жойлашган ердаги расмий матбуотда уни тугатиш ва қарз берганларнинг даъволарини қабул қилиш тартиби ва муддати тўғрисида эълон беради. Тугатиш комиссияси (тугатишни амалга ошираётган идора) ана шу эълон билан бир қаторда корхонага дебиторлик қарзини ундириб олиш ва қарз берганларни корхона тугатилганидан хабардор қилиб, уларнинг даъволарини аниқлаш ишларини бажариши шарт.

Тугатиш комиссияси (тугатишни амалга ошираётган идора) тугатилаётган корхонанинг мол-мулкини баҳолайди ва қарз берганлар билан ҳисоб-китоб қилади, тугатиш балансини тузади ва уни эгалик қилувчига ёки тугатиш комиссиясини тайинлаган идорага тақдим этади. Тугатиш комиссияси ўз айби билан етказилган зарар учун жавобгар бўлади. Зарарни ундириб олиш миқдорлари ва тартибини давлат ҳакамлиги ёки суд белгилайди.

40-модда. **Қарз берганларнинг даъволарини қондириш**

1. Тугатилаётган корхонага қарз берганларнинг даъволари ана шу корхонанинг мол-мулкидан қондирилади. Бунда биринчи навбатда бюджет олдидаги қарзлар қондирилади ва тугатилаётган корхона тасарруфида бўлган ерларни қайтадан тиклаш харажатлари қопланади.

2. Даъво қилиш учун белгиланган муддат ўтганидан кейин аниқланган ва қилинган даъволар биринчи навбатдаги даъволар аниқланган даъволар, шунингдек, белгиланган муддатда маълум қилинган даъволар қондирилгандан кейин корхонанинг қолган мол-мулкидан қондирилади.

3. Мол-мулк етишмаганлиги учун қондирилмаган даъволар бекор қилинган деб ҳисобланади. Тугатиш комиссияси (тугатишни амалга оширган идора) тан олмаган даъволар ҳам, агар қарз берувчилар даъвони тўла ёки қисман тан олмаслик тўғрисидаги хабарни олган кундан эътиборан бир ой муддат ичида ўз талаблари қондирилиши тўғрисида суд ёки давлат ҳакамлигига даъво қилмаган бўлсалар, бекор қилинган деб ҳисобланади.

4. Корхонани тугатиш чоғида фуқаронинг шикастланганлиги ёки саломатлигига бошқа хил зарар етганлиги ёхуд ўлими муносабати билан шу корхонадан ундириладиган вақтинчалик тўловларга пул ажратилади.

5. Корхонани тугатиш чоғида меҳнат жамоаси аъзосининг қўшган ҳиссаси қарз берганларнинг даъволари уставда кўзда тутилган шартлар асосида ва тартибда қондирилгандан сўнг унга пул шаклида ёки қимматли қоғозлар билан берилади.

6. Қарз берганларнинг ва меҳнат жамоаси аъзоларининг даъволари қондирилгандан кейин қолган мол-мулкдан мулкдорнинг кўрсатмасига биноан фойдаланилади.

7. Корхона қайтадан ташкил этилганида унинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари қонуний ворисларига ўтади.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 15 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ЎЗБЕКИСТОН ССРдаги КОРХОНАЛАР ТЎҒРИСИДА»ги ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИНИ КУЧГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. «Ўзбекистон ССРдаги корхоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонуни эълон қилиниши биланоқ кучга киритилсин; 21-модданинг давлат корхоналарига тааллуқли бўлган 2-банди 1992 йил 1 январдан кучга киритилсин.

2. Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинети уч ойлик муддат ичида:

— Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларини Ўзбекистон ССРнинг «Ўзбекистон ССРдаги корхоналар тўғрисида»ги Қонунига мослаш ҳақидаги таклифларни Ўзбекистон ССР Олий Кенгашига тақдим этсин;

— Ўзбекистон ССР Ҳукуматининг қарорларини «Ўзбекистон ССРдаги корхоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонунига мувофиқ ҳолга келтирсин;

— Ўзбекистон ССР вазирликлари, давлат қўмиталари ва идоралари қабул қилган ва «Ўзбекистон ССРдаги корхоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунига зид бўлган норматив ҳужжатлар вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар томонидан қайта кўриб чиқилишини ва бекор қилинишини таъминласин;

— эркин сотилиши (кўрсатилиши) ман этилган ёки чекланган маҳсулотлар, ишлар, хизматлар, ишлаб чиқариш чиқиндилари турларининг рўйхатини, шуғулланиш учун махсус рухсатнома (лицензия) талаб этиладиган хўжалик фаолияти турларининг рўйхатларини, шунингдек лицензияли фаолият билан шуғулланиш учун рухсатнома бериш ва уларни бекор қилиш тартибини белгиласин;

— корхоналарни давлат рўйхатидан ўтказиш учун зарур бўладиган ҳужжатларнинг рўйхатини белгиласин.

Тегишли қонун ҳужжатлари қабул қилингунга қадар бир ой муддат ичида:

— 1991 йил учун жумҳурият ҳудудидаги барча турдаги корхоналар ходимларининг меҳнатига тўланадиган энг кам ҳақни;

— бозорда яккаҳокимлик қилаётган корхоналарнинг маҳсулотига бўлган нархни бошқариш тартибини;

— корхоналарнинг ташқи иқтисодий фаолият билан шуғулланиш тартиби ва шартларини, шунингдек жумҳурият ва маҳаллий бюджетга валюта ажратмалари ставкаларини;

— Иттифоқ, жумҳурият, мухтор жумҳурият, чет эл ҳуқуқий шахслари ва фуқароларнинг мулки тўла ёки улушбай асосида қатнашадиган корхоналарни яратиш ва уларнинг фаолият тартибини белгиласин.

3. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон ССРнинг қонунлари «Ўзбекистон ССРдаги корхоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунига мувофиқлаштирилгунига қадар Ўзбекистон ССРнинг ушбу Қонунга зид бўлмаган амалдаги қонун ҳужжатлари қўлланаверади. Айни пайтда ушбу Қонун кучга киритилгунча қабул қилинган, фақат Қонун билан бошқариладиган масалалар хусусидаги Ўзбекистон ССР ҳукуматининг қарорлари тегишли ҳужжатлар қабул қилингунга қадар амал қилади.

4. Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Саноат, халқ истеъмоли моллари, аҳолига хизмат кўрсатиш ва савдо қўмитаси «Ўзбекистон ССРдаги корхоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг ижросини назорат қилсин ҳамда жумҳуриятда унинг қандай бажарилаётганлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Кенгашига 1992 йилнинг январь ойида маълум қилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси
М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 15 февраль.

• Президент Фармонларининг бажарилиши «Совет Ўзбекистони» назоратида

ҚАРИЯЛАР КЎНГЛИНИ КЎТАРАЙЛИК

СУҲБАТДОШИМИЗ — УРУШ, МЕҲНАТ ВА ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР ВЕТЕРАНЛАРИ АНДИЖОН ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ РАИСИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТИ ТУРСУНОЙ КАРИМОВА

— Турсуной Раҳматуллаевна, ўтган йили жумҳурият Президенти И. Каримов Улуғ Ватан уруши ногиронларига, қатнашчиларнга, байналмилалчи жангчиларга ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисида Фармон чиқарган эди. Бу фармон Андижон вилоятида қандай бажариляпти?

— Президентимиз чиқарган Фармон энг аввало, уруш қатнашчилари, ногиронлари, байналмилалчи жангчилар, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилалари тўғрисида қилинаётган ғамхўрликнинг яна бир ёрқин намунаси бўлди. Шунинг учун ҳам Фармон вилоятимизда мамнуният билан кутиб олинди. Вилоят ижроқўмининг қарори билан Президент Фармонининг бажарилишини назорат қилиш комиссияси тузилди. Бу комиссия уруш қатнашчилари ва меҳнат ветеранларининг турмуш шароитларини ўрганиб, Фармонни амалга ошириш юзасидан тадбирлар белгилади.

Ҳозир Андижон вилоятида ҳаммаси бўлиб 28 минг 414 нафар уруш ва меҳнат ветерани бор. Вилоятимизда салкам 19 минг киши жумҳурият Президенти Фармони бўйича яратилган қўшимча имтиёзлардан фойдаланяпти. Улар орасида 4855 нафар байналмилалчи жангчи бор.

— Фармонда кўзда тутилган имтиёзлардан қай даражада фойдаланиляпти?

— Уруш иштирокчиларидан 1525 кишига якка тартибда уй қуриш ва шахсий ёрдамчи хўжаликлар учун ер ажратиб берилди. 2269 қариянинг уйига телефон тушириш лозим. Фармон чиққандан кейин 294 оила телефонлаштирилди. 230 киши енгил автомашинага эга бўлди. Ўтган йилнинг июль ойидан бошлаб, 1279 уруш қатнашчиси, байналмилалчи жангчи ва ҳалок бўлган аскарларнинг оиласи квартира ҳақи ва коммунал хизмат (сув, газ, электр) ҳақи тўлашдан озод қилинди. Бундан улар 25 минг сўм наф кўрдилар.

Ўтган йилнинг май ойидан ҳисобга олинган барча уруш қатнашчиларини қиймати 100 сўмгача турадиган эсдалик совғалар билан сийладик. Бунга 826 минг сўм пул сарф қилинди. Шунингдек, маҳаллий бюджет ҳисобидан мудофаа вазирлиги номидан 10 минг сўмлик совға берилди. Биз бу совға-саломни жумҳурият Президентининг Фармонига асосан ташкил қилдик.

— Турсуной Раҳматуллаевна, мазкур Фармонда уруш иштирокчиларининг сиҳат-саломатлиги тўғрисида қайғуриш қатъий вазифа қилиб қўйилган. Уни рўёбга чиқаришнинг аниқ имкониятлари қандай?

— Вилоят ветеранлар кенгаши қарияларнинг саломатлигини муҳофаза қилишга алоҳида эътибор беряпти. Улар бетоб бўлганда тиббий ёрдам уюштиряпмиз. 93 та даволаш муассасаларида уруш қатнашчилари учун 600 та қўшимча жой ажратилди. Вилоят соғлиқни сақлаш бўлимининг марказий касалхонаси уруш қатнашчилари ва ногиронларини даволашга мослаштирилди. Фақат партия, совет ташкилотларида ишлаб пенсияга чиққан ва раҳбарлик лавозимларида ишлаётган кишиларга хизмат қилган Андижон шаҳридаги собиқ 4-поликлиника ва яхши жиҳозланган шифохона эндиликда уруш ва меҳнат ветеранларига тиббий хизмат кўрсатаётир. Ўтган йили бахтимиз учун курашган, Ватанимиз мустақиллиги йўлида қон кечган ва фидокорона меҳнати билан эл-юрт ҳурматига сазовор бўлган қариялардан 335 нафари ҳордиқ чиқариш ва даволаниш учун санаторийлар, пансионатларга юборилди. Ветеранларга 352 минг сўмлик бепул дори-дармонлар берилди.

Давлат савдосига қарашли кўпгина дўконлар ветеранларга хизмат қиляпти. Андижон шаҳридаги машҳур «Ёшлик» магазини «Ғамхўрлик» филиалини очганига бир неча йил бўлди. Магазин сотувчилари уруш ногиронларининг уйларига бориб савдо хизмати кўрсатаётгани таҳсинга лойиқдир. Вилоят матлубот кооперациясининг 32 та дўкони ва 52 дўкондаги махсус бўлинмалари қишлоқларда истиқомат қилаётган уруш ва меҳнат ветеранларини хушнуд этяпти. 214 нафар жангчининг уйи текинга таъмирлаб берилди. Бу мақсадга 65 минг сўм пул сарфланди.

Орамизда уруш ва меҳнат ветеранларининг тақдири билан қизиқмайдиган, уларнинг ҳолидан хабар олмайдиган, байрамларда йўқламайдиган раҳбар ходимлар ҳам йўқ эмас. Мазкур Фармон ана шундай раҳбарларни инсонийликка даъват этади. Ўтган йили вилоят кенгашига 239 киши ариза билан келди. 155 кишининг илтимоси ижобий ҳал этилди. Арзномаларнинг аксарияти савдо, тиббий, маиший хизматдан қониқмаслик, енгил автомашина, қурилиш материаллари тақсимотидаги адолатсизлик, пенсия таъминотидаги узилишлар, телефонлаштириш ва ҳоказолар ҳақида. Бундай норозилик кўпроқ Андижон шаҳрида содир бўляпти.

Кўп аризаларни ўз жойига бориб ҳал этяпмиз. Дахлдор корхона, ташкилот, идора, хўжалик раҳбарлари менга ҳамроҳ бўлиб бормоқдалар. Бу, ветеранлар кенгашининг обрўсини оширяпти.

Шунга қарамасдан баъзи арзномалар оқибатсиз қолмоқда. Айрим халқ депутатлари шаҳар, ноҳия ижроия қўмиталари жумҳурият Президенти Фармонининг бажарилишини етарли назорат қилишмаяпти. Мана бир мисол. 1990 йил 24 майда вилоят ветеранлар кенгаши Андижон шаҳар ижроия қўмитасига Янги турмуш кўчаси 31-уйда яшовчи ҳалок бўлган жангчининг оиласи Комилахон Валиеванинг уйини ижроқўм ҳисобидан таъмирлаб беришни сўраб хат йўллаган эди. Шаҳар ижроия қўмитаси раҳбарияти бу хатга лоқайд қаради. Ўтган йилнинг 1 октябрида шаҳар ижроия қўмитасининг раиси М. Рустамов номига иккинчи марта хат юбордик. Лекин С. Валиеванинг уйи ҳануз таъмирлангани йўқ.

Президент Фармонида уруш қатнашчиларига, байналмилалчи жангчиларга шахсий фойдаланиш учун сотишга бозор фондидан кўпроқ енгил автомашина ажратиш кўзда тутилган. Андижон ноҳия ижроия қўмитаси мазкур Фармон чиққандан кейин ноҳия ижтимоий таъминот бўлими орқали ногиронларга, уруш қатнашчиларига 40 тага яқин енгил автомашина берди. Шундан 7 тасини байналмилалчи жангчилар олишди.

— Турсуной Раҳматуллаевна, энди «Ветеран» кооперативининг фаолияти ҳақида гаплашсак.

— Яхши эсга солдингиз. Андижон ноҳиясининг Найман қишлоғида шундай кооператив иш бошлади. У ўз уставига эга бўлиб, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаради. Ижтимоий таъминот бўлимларидан уруш ногиронлари 7 йил фойдаланиб топширган эски «Запорожец» маркали енгил автомашиналарни қабул қилиб, уларни қайта тиклайди, янгилаб нархи арзонлаштирилган магазин орқали бошқа турдаги ногиронларга сотади. Ўтган йили кооператив шу йўл билан 332 минг сўм пул топди.

Ветеранлар ташкилоти системасида ишлаб чиқариш кооперативларини ривожлантириш мақсадида ташкилий комитет тузилди. Унга вилоят ветеранлар кенгашининг котиби Собир Солиев раис этиб тайинланди. Мақсад барча ноҳияларда шундай кооперативлар тузишдир.

— Бундан икки йил аввал вилоятда «Ғамхўрлик» программаси ишлаб чиқилган эди. Бу тадбир қандай амалга оширилди?

— Мазкур программани амалга ошириш соҳасида анча ишлар қилинди. Халқ депутатлари вилоят Кенгаши унинг бажарилиши масаласини президиум йиғилишида кўриб, қўшимча тадбирлар белгилади. Шунга қарамасдан программа тўла амалга оширилгани йўқ. Шу сабабдан уни қаттиқ назорат қиляпмиз.

— Қариялар кўнглини овлаш учун яна нималар қилиняпти?

— Ветеранлар кенгаши тўй-томошалар, дафн маросимларига бош-қош бўляпти. Сарф-харажатларни камайтириш, тўйлар, маъракаларни тартибли ўтказишга алоҳида эътибор беряпмиз. Уруш қатнашчилари ҳарбий хизматчиларга хос тартибда иззат-икром билан жойига қўйилмоқда. Яқинда оламдан ўтган Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Қўчқор Турдиев, Сульги Лутфуллин, уч марта Шуҳрат ордени нишондори Тожибой Ражабов ва бошқалар ана шундай ҳарбий расм-русумларга риоя қилинган ҳолда дафн этилди.

Вилоят партия қўмитасининг топшириғига мувофиқ ночор яшаётган оилалар рўйхатга олинди. Вилоятимиз бўйича 500 та ана шундай оилалар борлиги аниқланди. Уларнинг ҳар бирига иқтисодий жиҳатдан қўллаб турадиган ўзига тўқ кишилар биркитилди. Вилоят партия қўмитаси куни кеча ўтказган катта йиғин ана шу масалага бағишланди. Унда вилоят давлат савдоси, матлубот кооперацияси, агросаноат уюшмаси, Меҳршафқат фонди, Қизил ярим ой жамияти, Ижтимоий таъминот, Болалар фонди идоралари қарияларга яхши мурувват кўрсатаётгани алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Хулоса шуки, жумҳурият Президентининг Фармони кекса авлод вакилларининг бозор иқтисодиёти шароитида қийналмай яшашларига кўмаклашади, шунинг учун ҳам унинг бажарилиши доимо эътиборимизда бўлади. Мақсадимиз уруш қатнашчиларига, ногиронларига, ҳалок бўлган жангчиларнинг оилаларига доимий ғамхўрлик, меҳрибонликни таъминлашдир.

Кексаларнинг кўнглини овлаш, уларнинг ҳурматини жойига қўйиш катта шараф! Умар Хайём айтганидек, «бир ғариб кўнглини қила олсанг шод, яхшидир ер юзин қилгандан обод». Халқимиз танти, бағри кенг, қўли очиқ халқ. У инсон қадр-қимматини тушунади.

— Сизларга бу хайрли ишда муваффақият тилаймиз.

Суҳбатни «Совет Ўзбекистони» мухбири А. ҚУРОНБОЕВ олиб борди.

САЙЁРАМИЗ НАФАСИ

ФОРС ҚЎРФАЗИДА

ЎТ ОЧИШ ТЎХТАДИ

ЛОНДОН, 28 февраль. (ТАСС). Бугун Гринвич вақти билан соат 5 дан 50 минут ўтганда (Москва вақти билан соат 8 дан 50 минут ўтганда) АҚШ билан Ироқ ўртасида ўт очиш тўхтатилди, деб хабар қилди Рейтер агентлиги Ар-Риёддан. «Фронтда сукунат, жанговар ҳаракатлар тўхтатилди», деб агентлик Америка кучлари вакили подполковник Майк Гэллагернинг сўзларини келтиради.

ИРОҚ ШАРТЛАРНИ БАЖАРИШГА РОЗИ

Ироқ ҳукумати Хавфсизлик Кенгашининг 660-қарорини тўла-тўкис бажаришга розилигини тасдиқлади, дейилади Ироқ бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар вазири Тарик Азизнинг Хавфсизлик Кенгаши Раисига юборган ва чоршанба куни кечқурун БМТ қароргоҳида эълон қилинган мактубида.

Ироқ қуролли кучлари 1990 йил 1 августга қадар эгаллаб турган жойларига қайта бошлади, деб ёзади Ироқ вазири.

Ироқ ҳукумати ўт очиш тўхтатилгандан кейин барча асирларни озод қилишга ва уларнинг 1949 йилги учинчи Женева конвенциясига мувофиқ Қизил Крест Халқаро комитети ҳомийлигида жуда қисқа муддат ичида ватанларига қайтишларини таъминлашга тўла тайёр эканлигини ҳам тасдиқлади.

Ироқ мактубининг матни БМТ Хавфсизлик Кенгашининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилди.

Ироқнинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили Абдул Амир ал Анбари чоршанба куни Хавфсизлик Кенгашининг Раиси номига мактуб юборди. Унда 27 февраль куни тонготар пайтида Ироқнинг ҳамма қўшинлари Қувайтдан олиб чиқиб кетилганлиги хабар қилинади.

(ТАСС, 28 февраль).

ПЕКИНДА УЧРАШУВ

ПЕКИН, (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбосари В. А. Ивашконинг ХКП Марказий Комитети Бош котиби Цзянь Цзэминь билан «Чжуннаньхай» партия-ҳукумат борготҳидаги учрашуви рус тилидаги самимий табрик сўзлари билан бошланди.

В. И. Ивашко Цзянь Цзэминга КПСС Марказий Комитети Бош котиби, СССР Президенти М. С. Горбачевнинг шахсий мактубини топширди. Дўстона мактуб учун миннатдорчилик билдирган Цзянь Цзэминь М. С. Горбачевга, барча совет коммунистларига жамиятни социалистик янгилаш йўлида муваффақият тилади.

Учрашув чоғида Совет Иттифоқида ва Хитойда олиб борилаётган иқтисодий ҳамда ижтимоий-сиёсий ўзгартишлар давомида КПСС билан ХКПнинг фаолияти тўғрисида фикр алмашилди.

• *Ягона оила туйғуси*

ҚАЙТИШ

Бизда Николай Буренин деган газ электр пайвандловчиси ишларди. Нима бўлди-ю, «маош оз, тартиб суст» дея жамоамизни тарк этди. Яқинда Николай яна бизга қайтиб келди. Бу қайтишнинг сабаби нимада!

Хўжаликни оқилона бошқариш деганда кўпинча биз меҳнатнинг янгича шаклларини, аввало хўжалик ҳисобида ишлашни тушунамиз. Аслини олганда эса янгича шакллар ҳам вақт ўтгач эскириб қолаверар экан.

1989 йилда аҳволни ўнглаш учун бу усулдан воз кечиб, ижара пудратига ўтиб олдик. Бу иш одамлар билан гаплашишдан, ижаранинг афзалликларини тушунтиришдан бошланди. Ишчилар сараланди.

Хуллас, ишчилар танловдан ўтказилгандан сўнг, уларга иқтисодиёт тугунларини ташвиқот қилдик. У эса қуйидагича амалга ошириладиган бўлди: масалан, Қилич Менглиев бошлиқ бригадага навбатдаги объект, айтайлик, кўприк қуриш биркитилган. Объектнинг лойиҳа қиймати 8 минг 800 сўм. Энди харажат турларини келтирамиз: ижара тўлови, асосий воситалар амортизацияси, машина-механизмлар, транспорт, хом ашё харажатлари ва ҳоказо. Харажатларнинг умумий суммаси ифодаланган ҳажмлар ҳам аниқ кўрсатилади.

Иш аниқ. Харажатлар равшан. Шундан келиб чиқадиган даромадлар, иш ҳақи ҳажми аниқ. Буни кўриб турган, ҳисобини яхши биладиган қурувчилар бригадири энди ҳар куни эрталаб диспетчерлик пунктига келиб, менга машина бермасанг бўлмайди, деб турмайди. Чунки номига машина ёздириб олса, ҳайдовчи бригада қураётган объект қийматидан 60 сўмни чек орқали олиб кетади. Бу маблағни бригадир (унга қўшилиб ишчилар ҳам) шофёрга худди чўнтагидан чиқариб бергандек бўлади. Шунинг учун ҳам бригада етакчиси бўлар-бўлмасга машина сўрамайди. Керак бўлса, ўша узоқ объектда бутун жамоа қатнамасдан — ётиб қолиб ишлайди.

Қисқаси, ижара пудрати асосида ишлаётган одам биринчи галда ўзи, оиласи учун ишлаётганлигини ҳис қилади. Ўзи учун ишлаган одам эса иш ҳақисиз, маошсиз қолмайди. Аксинча, мўмайгина ҳақ олади. Бунга мисол дейсизми? Мана бинокорларимизнинг ўтган йилдаги ўртача маоши 400—500 сўмданга тўғри келди. Евгений Ивашкин бошлиқ бригадамиз бор. Ҳозир улар Хўжаикон сув йўлини монтаж қилишяпти. Айни пайтда бу илғор бригада ишчилари ойига 550—700 сўмдан маош олишяпти. Ваҳолонки, илгари уларнинг ойлик маоши 240—250 сўмдан ошиб-ошмасди. Мана юқорида тилга олинган Николай Бурениннинг жамоамизга қайтиб келгани сабаби.

Жамоада ҳар биримиз мулк, меҳнат, сўм қадрига етишни ўрганяпмиз. Демакки, бизда аҳиллик, ҳалоллик, ўзи севган касбга садоқат муносабатлари сайқал топяпти.

Хўжамберди НОРБОЕВ, Сурхондарё вилоятидаги «Ирмонтажстрой» трестининг Қумқўрғондаги 2-механизациялашган кўчма колоннаси бошлиғи.

Лола Отаёрова ва Шаҳодат Мелиева қисқа вақт ичида сут маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг нозик жиҳатларини ўзлаштириб олишди. Эндиликда улар корхонанинг ёш бўлса ҳам тажрибали ишчилари қаторидан ўрин олишди. Бугунги кунда ана шу дугоналар ибратидан кўпгина ҳамкасблари, айниқса, ёшлар намуна олишмоқда. Корхонада маҳсулот тайёрлаш ҳажми ортиб бориши билан бирга, хиллари ҳам кўпаймоқда.

Суратда: Самарқанд вилоятидаги Нуробод сут заводининг моҳир ишчилари Л. Отаёрова билан Ш. Мелиева.

Тоҳир НОРҚУЛ олган сурат.

• *Наврўз арафасида*

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

Қашқадарё вилояти шаҳар ва қишлоқларида Наврўз умумхалқ байрамини кенг нишонлаш юзасидан тайёргарлик қизғин бормоқда.

Ульянов районининг ташкил этилганига 20 йил бўлишига қарамай, меҳнаткашлар мириқиб дам оладиган яхшигина оромгоҳ йўқ эди. Ҳозир район марказида маданият ва истироҳат боғи, шунингдек, 10 минг томошабинга мўлжалланган стадион қурилмоқда.

Боғбон ва деҳқонлар баҳор юмушларига киришдилар. Улар янги боғ-роғлар яратиш орзуси ва эзгу тилаги билан ниҳол ўстирмоқдалар. Ҳозиргача район хўжаликларидаги 200 гектар майдонда янги боғ барпо этилди.

Дзержинский номли совхоз ишчилари томонидан 48 гектар ерда боғ яратилди. Мирҳайдар Султон ёдгорлиги комплекси яқинида гўзал боғ вужудга келди. «Ўзбекистон комсомоли 50 йиллиги» совхозида ҳам қисқа вақтда 30 гектарли боғ кўзга ташланиб қолди.

— Бу йил хўжаликларимизда 260 гектар ерда янги боғ яратамиз, — дейди район партия қўмитаси биринчи котиби, район Кенгаши раиси Абдукарим Усмонов. — Бу ишлар Наврўз байрамига тайёргарлик жараёнида амалга оширилади.

Кўчат ўтқазиш, қишлоқларни ободонлаштириш, маҳалла ва кўчаларда халқ анъаналари бўлган сумалак, ҳалим ва бошқа миллий таомларни пиширишга тайёргарлик, миллий анъаналарни тиклаш каби юмушлар авж олдирилди. Бадиий, ҳаваскорлик ансамбллари «Наврўз» термаларидан алоҳида дастурлар тайёрламоқдалар. Бу борада «Қашқадарё», «Ғалаба», «Партия XX съезди», «Пахтакор» совхозларида диққатга сазовор ишлар амалга оширилмоқда.

М. КАРОМОВ, «Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

НУКУС, 28 февраль. (ЎзТАГ). Бугун Қорақалпоғистон Совет Жумҳурияти Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлди.

Сессияда Олий Кенгаш Раиси Т. А. Ешимбетованинг ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилиш тўғрисидаги аризаси кўриб чиқилди.

Жумҳурият партия комитетининг биринчи котиби Д. Н. Шамшетов Қорақалпоғистон Олий Кенгашининг Раиси этиб сайланди.

Сессияда «Нарх-навони тартибга солиш қоидалари ва Қорақалпоғистон Совет Жумҳуриятининг 1991 йилги Давлат бюджети тўғрисида»ги Қонун қабул қилинди.

Депутатлик ахлоқ-одоби масалалари комиссияси тузилди, Қорақалпоғистон Совет Жумҳурияти Конституциясига ўзгаришлар, Олий Кенгаш доимий комиссиялари, Конституцион комиссия таркибига қисман ўзгаришлар киритилди.

Сессия Т. А. Ешимбетовани Жумҳурият Олий Кенгаши ёшлар, жисмоний тарбия ва спорт ишлари доимий комиссиясининг раиси этиб сайлади.

Сессияда Қорақалпоғистон Совет Жумҳурияти халқ депутатларининг 17 мартга белгиланган референдум муносабати билан ССР Иттифоқи Олий Кенгашига, Совет Иттифоқининг барча халқларига мурожаати қабул қилинди.

Сессияда Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси М. И. Иброҳимов сўзга чиқди.

Сессия ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби Ж. Ҳ. Ҳамидов қатнашди.

СЕМИНАР ИШ БОШЛАДИ

27 февраль куни Ўзбекистон ССР Олий Кенгашида семинар иш бошлади. Унинг мақсади Олий Кенгаш ишини таҳлил этиш ва қонун чиқариш ишларини сифат жиҳатидан янги даражага кўтаришда ёрдам бера оладиган имкониятларни аниқлашдан иборат. Семинар республика Олий Кенгашининг иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини-ўзи бошқарув комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Котибиятининг ташаббусига биноан уюштирилди. Унга Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши комитетларининг раислари ва уларнинг ўринбосарлари, республика Олий Кенгаши Котибияти бўлимларининг масъул ходимлари, олимлар ва мутахассислар таклиф этилди.

Семинар қатнашчилари уч кун мобайнида республикада қонун чиқариш амалиётининг долзарб муаммоларини муҳокама қилишлари, мустақил Ўзбекистон қонунларини яратиш ва рўёбга чиқариш йўлида турган мураккабликлар ҳамда муаммоларни аниқлашлари, уларни ҳал этиш йўлларини белгилаб олишлари керак бўлади.

Семинар ишида Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров қатнашмоқда.

(ЎзТАГ).

ЎЗГАРИШ СЕЗИЛМАЁТИР

ЯНА РЎЗНОМА ВА ОЙНОМАЛАРНИ ТАРҚАТИШДАГИ САНСАЛОРЛИК ҲАҚИДА

Рўзномамизга кундалик турмушимизда рўй бераётган камчилик ва нуқсонлар ҳақида турли шикоят ва аризалар келиб турибди. Уларнинг ичида вақтли матбуот нашрларининг ўз вақтида етказиб берилмаётгани ҳақидаги хатлар ҳам йўқ эмас. Илгари почта ходимлари бунга алоқачилар иш шароитининг ёмонлиги, уларнинг моддий манфаатдорлиги кўнгилдагидек эмаслиги, шунинг учун ҳам почтальонларнинг етишмаслигини сабаб қилиб кўрсатишарди.

Начора, уларнинг фикрида ҳам жон бор. Шароит яратилмаса, боз устига озгина ойликка ишлайдиганлардан қандай қилиб кўнгилдагидек иш талаб қилиш мумкин?

Маълумки, бу йил рўзнома ва ойномаларнинг обуна нархлари кескин оширилди. Алоқа вазирлигидаги ўртоқлар бунга асосий сабаб қоғоз нархининг ошиши ва алоқачиларнинг моддий аҳволини яхшилаш чора-тадбирлари эканлигини таъкидладилар.

Рўзнома ходимлари жойларда обуначилар билан учрашганларида кўпчилик муштарийлар: обуна нархи ошган бўлса ҳам севимли рўзнома ва ойномаларимизга, албатта обуна бўламиз, аммо шунча сарфлаган пулимиз ҳавога совурилмаса, деб хавотирлик билдирган эдилар.

Биз эса ўз навбатида энди алоқачиларга обуна пулининг анчагина қисми ажратилганлигини, манфаатдорлик ошгани туфайли уларда маъсулият ҳам ошиб, вақтли матбуот нашрларини ўз вақтида олишга кафолат борлигини айтдик. Афсуски, келаётган хат-хабарлар алоқачилар ишида жиддий ўзгариш бўлмаганлигини кўрсатмоқда. Янги йилнинг дастлабки кунларидаёқ муштарийлардан рўзнома ва ойномалар кечикиб етказиб берилаётгани ёки умуман, эгаларига топширилмаётгани ҳақида ташвишли сигналлар кела бошлади.

Рўзномада улар асосида танқидий мақолалар тайёрланиб, чоп этилди. Масалан, рўзномамизнинг шу йил 24 январь сонида «Муштарийлар эътирози» сарлавҳали мақола эълон қилинган бўлиб, унда Уйчи район «Союзпечать» агентлиги ходимларининг айби билан обуначилар рўзнома ва ойномаларни кечикиб олишаётгани ёки бутунлай олишмаётганлиги танқид қилинганди. Биз мақолани таҳлил этиб, чора кўриш ҳақида Ўзбекистон ССР Алоқа вазирлиги ва Наманган область алоқа ишлаб-чиқариш техника бошқармасига юборгандик. Куни-кеча Намангандан мақола бошқармада муҳокама этилганлиги ва камчиликларни тугатиш бўйича қилинган ишлар баён этилган расмий жавоб олинди.

Лекин жумҳурият Алоқа вазирлиги унга ўз муносабатини билдиришни лозим топмади. Ваҳолонки, вазирлик мазкур мақола муносабати билан бутун жумҳуриятда аҳоли обуна нашрларни ўз вақтида олишини таъминлаш юзасидан чоралар кўриши лозим эди.

Бундан вазирликда рўзномалардаги танқидий чиқишларга панжа орасидан қараш одат тусига кириб қолган, айрим мутасаддилар «бетимнинг қалини, жонимнинг ҳузури» қабилида ишлашдан ҳануз воз кечиша олмаяпти, деган хулоса келиб чиқиши мумкин. Бундай дейишимизга асос бор. Масалан, 4 январь куни темирйўл почтамти ходимлари Қаршида туширилиши лозим бўлган рўзномаларни Душанбе шаҳрига олиб кетиб, уч кундан сўнг қайтишда ташлаб ўтишгани «Кечиккан рўзномалар» сарлавҳали мақолада танқид қилинганди. Афсус, бу танқидий чиқиш ҳам вазирлик эътиборидан четда қолди.

Ишни ўз ҳолига ташлаб қўйиш, аҳволни ўнглаш учун жиддий чоралар кўрмаслик янги-янги нуқсонларни келтириб чиқаряпти. Охир-оқибатда нашрларга олдиндан пул тўлаб қўйган меҳнаткашлар зарар кўришаётир. Фикримизни исботлаш учун анчагина мисоллар келтириш мумкин. Масалан, мухбиримиз Ф. Тошевнинг хабар қилишича, пойтахтга бирмунча яқин бўлган Самарқанд областига рўзнома ва ойномаларнинг кечикиб келаётгани одамларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлаётир.

— Ишимиздаги камчиликларга тўла барҳам берилган, деб бўлмайди, — дейди мухбиримизга вилоят алоқа бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Аминжон Ғафуров. — Аммо бизга боғлиқ бўлмаган муаммолар ҳам талайгина. Нашрларнинг Тошкентдан кеч келиши эътирозларга сабаб бўлаётир. Масалан, бизда қайд қилинганига кўра, «Совет Ўзбекистони», «Правда Востока», «Правда», «Известия», «Советский спорт», «Гудок», «Ёш ленинчи», «Ҳақиқати Ўзбекистон» рўзномаларининг 15 январда чиққан сонлари Самарқандга уч кундан сўнг, яъни 18 январда етиб келган. Остидаги телеграммада «техник сабабларга кўра...» (?), деб ёзиб қўйилган.

Айниқса, «Совет Ўзбекистони» рўзномасининг кечикиши кейинги пайтда одат тусига кириб боряпти. Унинг 11 январь сони бу ерга 14 январда етиб келди. Рўзноманинг 16 январь сонидан 20 минг донаси уч кун кечикди. Ҳар бир рўзномадан 30—40 талаб кам келади. Демак, шунча обуначи кунига ўзига тегишли бўлган рўзномаларни ололмаяпти.

Ноҳияларга матбуот етказиб бериш ва обуначиларга тарқатишда етарли транспорт воситалари ажратилмаётганлиги, «Союзпечать» дўконларида сотувчиларнинг етишмаслиги ҳам муштарийларнинг матбуот нашрларини ўз вақтида олишларига тўсқинлик қиляпти.

Мана бу хат қўшни Тожикистон жумҳуриятининг Душанбе шаҳридан. Унда муштарий Усмон Янгибоев қуйидагиларни ёзади:

— Мен анча йиллардан бери «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталарини ўқиб келаман. Авваллари ушбу рўзномаларни чиққан куннинг эртасигаёқ олиш мумкин эди. Бу йил «Совет Ўзбекистони» рўзномасига обуна бўлдим. Лекин йилнинг дастлабки кунлариданоқ рўзнома келмади. 7 январь куни почтальон ўтган кунларда чиққанларини бир йўла ташлаб кетди. Сўнгра яна ташриф буюрмади. Бир неча муддат ўтгач ўша ҳол яна такрорланди. Хуллас, бу иш одат тусига кирди. Шундан сўнг мен шаҳардаги «Союзпечать» дўконларида бўлдим. Буни қарангки, у ерда рўзномалар чиққан кунининг эртасигаёқ келтирилар экан.

Тўғри, вазирликдаги ўртоқлар бошқа жумҳуриятдаги матбуот тарқатиш иши бизнинг вазифамизга кирмайди, дейишлари мумкин. Аммо меҳнаткашларга маънавий озиқ берувчи, уларни кундалик хабарлар, янгиликлардан воқиф этувчи восита — рўзномаларни ўз вақтида олишлари ҳаммамиз, ҳар биримизнинг ишимиз. Агар хоҳиш бўлса бошқа жумҳуриятлардаги ҳамкасблар билан маслаҳатлашиб, келишиб, масалани оқилона ҳал бўлишига эришиш мумкин. Бунинг учун меҳнаткашлардан фақат раҳмат эшитилади.

Кўриниб турибдики, янги йилдан бошлаб обуна нархларига ўзгартиш киритилган, энди алоқачиларнинг манфаатдорлиги анча ошган бўлса-да, улар ҳали янгича ишлашга киришганларича йўқ. Жойларда матбуотни ташиш, тарқатишда кўпдан-кўп нуқсонлар рўй бераётганлигига қарамай жумҳурият Алоқа вазирлиги аҳволни ўнглашга шошилмаяпти. Жойларда юз бераётган камчиликларни ўша ернинг ўзида кўриб чиқилганлиги ҳақидаги маълумотлар билан чегараланяпти. Ваҳолонки, асосий вазифа — у ёки бу ерда юз берган камчилик ва нуқсонларни жиддий ўрганиш билан уларни бошқа ерларда такрорланмаслигини таъминлашдир.

К. РИХСИЕВ, «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ҚЎШМА ПЛЕНУМ

ФАРҒОНА, (ЎзТАГ). 27 февралда Фарғона вилоят партия комитети билан вилоят комсомол комитетининг қўшма пленуми бўлди.

Вилоят партия комитетининг биринчи котиби Ғ. Ф. Фозилов партия ва комсомол ташкилотларининг ёшлар билан ишлашни такомиллаштиришга доир тадбирлари тўғрисида маъруза қилди.

Вилоят комсомол комитетининг биринчи котиби А. Орзиматов қўшимча маъруза қилди.

АХБОРОТ

● ҚУЛАЙЛИК

ГАЗЛАШГАН ҚИШЛОҚЛАР

Норин ва Учқўрғон районлари ҳудудида яшовчилар қишлоқларни табиий газ билан таъминлаш бошланганидан беҳад мамнун бўлишмоқда.

Юқори босимли газ қувурлари ётқизиладиган қарийб 30 километрли масофанинг ярмидан ортиғида ишлар бажариб бўлинди. Монтажлаш ишларини Наманганлаги 2-механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари амалга оширишмоқда. Қувур ётқизиш бошланиши билан Норин районидаги 10 та жамоа хўжалиги ҳамда Ҳаққулобод шаҳарларининг ишлаб чиқариш объектлари, хусусан хонадонлари учун зарур лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланмоқда. Ҳамқишлоқлар зангори олов порлашини орзиқиб кутишмоқда.

● ТАДБИРКОРЛИК

ЯНГИ ТАРМОҚЛАР

Тўда қишлоғи Норин районидаги аҳолиси зич масканлардан. Бу ерда меҳнаткашлар эҳтиёжини қондириш мақсадида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, иш билан таъминлашни яхшилаш важидан бир қатор тадбирлар амалга оширилди.

Қишлоқда ўнга яқин янги тармоқлар ишга туширилди. Консерва тайёрлаш, атлас тўқиш, асфальт ишлаб чиқариш каби цехлар, полиэтилен тайёрлаш қурилмаси, жувозхона ва тегирмон кўпчиликнинг оғирини енгил қилишда асқотмоқда. Ана шу цех ва қурилмалар ёрдамида 105 минг шартли банка консерва, 1,5 минг метр атлас, 28 километр йўлга асфальт ётқизиш ҳамда 100 минг квадрат метр плёнка тайёрлаш каби юмушлар бажарилди. Қишлоқ аҳлининг 120 дан ортиқ фуқароси ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этилди. Бундай тармоқларни янада кўпайтириш мўлжалланмоқда.

● ҒАМХЎРЛИК

БЕПУЛ НОНУШТА

Норин районидаги 37 та мактабда ўқувчилар ошхоналари ишлаб турибди.

Райондаги оталиқ ташкилотларининг ёрдамида ўқувчилар учун мўлжалланган 30 та ошхона янги бинога кўчирилди. Ҳозир 4 мингдан ортиқ ўқувчи ошхоналар хизматидан фойдаланмоқда.

Жумҳурият Президентининг Фармонига асосан райондаги 8,5 мингдан зиёд ўқувчи бепул нонушта билан таъминланган. Таъминотни яхшилашда район умумий овқатланиш корхонаси, оталиқ ташкилотлар ҳамда ишлаб чиқариш жамоалари кўмаклашмоқдалар.

Р. ИБРОҲИМОВ.

Наманган яхна ичимликлар корхонаси ижара тартибида ишлай бошлагач, маҳсулот тайёрлаш хиллари ҳам кўпайди. Бу ерда «Трюфели» конфетлари тайёрлаб чиқариш ҳам ўзлаштирилди. Корхонада ҳозир пряник ва печеньелар, тортлар ва мармелад каби ўндан ортиқ ширинликлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилган.

Корхона жамоаси ўтган йили ширинликларнинг ўзидан 355 тонна маҳсулот тайёрлаб, савдо тармоқларига жўнатди.

— Яна кўплаб хилма-хил ширинликлар тайёрлаб чиқаришимиз мумкин эди, — дейди кондитер цехи раҳбари Ж. Нишонов. — Бироқ, сут маҳсулотлари тақчилроқ бўлиб турибди. Маҳсулот тайёрлаш ҳажмини камайтирмаслик учун қатор участкаларда шарқ қандолатлари, жумладан, новвот ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик.

Суратда: ишчилардан Е. Шашина (чапда) ва Ш. Шарофиддинова янги ишлаб чиқарилган ширинликларни жойлаётган пайт.

А. КОВТУН (ЎзТАГ) олган сурат.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ПРЕЗИДИУМИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг М. Т. Ўрозбоев номидаги иншоотлар механикаси ва сейсмик мустаҳкамлиги олий билимгоҳининг директори бўш лавозимига

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Фан доктори илмий даражасига эга бўлган етакчи олимлар танловда иштирок этишлари мумкин.

Танлов қатнашчилари қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа, 4 та фотосурат, таржимаи ҳол, олий ўқув юртини тугатганлиги ҳамда илмий даража ва унвон берилганлиги тўғрисидаги дипломларнинг нусхалари, илмий кенгаш меҳнат жамоаси, ёҳуд бошқа орган, ташкилот томонидан номзодликка тавсия этилганлиги тўғрисидаги йиғин баёни.

Номзодликка тавсия этиш ҳуқуқи Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиуми ва Механика, бошқарув жараёнлари ва информатика бўлими, илмий муассасалар ва олий ўқув юртларининг илмий кенгашлари, жамиятлар, ассоциацияларга ҳавола этилади.

Ҳужжатлар — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилинади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700000, Тошкент шаҳри, Гогол кўчаси, 70-уй. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиуми, Механика, бошқарув жараёнлари ва информатика бўлими. Телефонлар: 33-72-81, 33-68-95.

ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ИШБИЛАРМОН КИШИЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ДЎСТЛИК» КОЛХОЗИ

ҚИЗИЛ КАЛИФОРНИЯ ҚУРТЛАРИНИ

СОТАДИ

Қуртлар Сизнинг хўжалигингизда чиқитсиз технологияни йўлга қўйишда ёрдам беради. Ўн тонна ҳажмидаги органик чиқитлар (сўнг, целлюлоза ва ҳоказолар)дан 6 тонна биогумас олиш мумкин, бу модда ёрдамида эса минерал ўғитларни қўлламаган ҳолда қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини икки баравар ошириш мумкин.

Яп-янги «КАВЗ-685» автобусини «ИВАНОВЕЦ» каби янги автокранга ёки ЮМЗ ғилдиракли тракторн негизидаги «ЭО-2621» экскаваторига;

Юқори ўтувчанликка эга бўлган «УАЗ-452 А» янги санитария автомобилни янги «ВАЗ-2109» автомобилига ёки бозор фондидан харид қилиш ечимларига

АЛМАШТИРИЛАДИ;

ҚАДОҚЛАНГАН ТАБИИЙ АСАЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ЮЗАСИДАН ТАЛАБНОМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ;

ИСТАЛГАН МОЛ-МОДДИЙ БОЙЛИКЛАРНИ ЕТКАЗИБ БЕРИШГА ОИД ХИЗМАТЛАРИНИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Талабномада Сизга нима кераклиги ва алмашув учун ўзингиз қайси миқдорда ва қандай нархда нималарни таклиф қилишингизни кўрсатишингиз лозим.

Манзилимиз: 711315, Андижон вилояти, Советобод шаҳри, Иттифоқ қишлоғи.

Сондан-сонга

● *Нуқтаи назар* — О. Г. ЧАЙКОВСКАЯ.

НОМУС

Сиғиниш онгининг такрорланувчи жиноятлари ҳақида «бемаврид» ёзилган мақола

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

Шу билан бирга, бу муҳим ижтимоий қадам эди. Одамлар Гдлянни ҳурматли арбоблар ёнида кўриб, демак унга ишонса бўлади, деган қарорга келдилар. Мана шундай таниқли, илғор кишилар уни ҳурмат қилар эканлар, сўраб-суриштиришнинг ҳожати йўқ. Улар Бутурлинга ҳам, менга ҳам ишонмадилар. Аксинча, Гдлян мафияга қарши курашмоқда, демак, у фойдали. Йиринглаган жойни кесиш ҳамма вақт оғриқсиз бўлмайди.

Шундай қилиб, Гдлян учун танг вазиятда уни илғор зиёлилар сақлаб қолдилар. Боз устига уни минтақалараро гуруҳга қабул қилдилар ва ҳатто унинг қандайдир мувофиқлаштирувчи марказига (билишимча, яширин овоз бериш йўли билан) сайлашди. Бунда ундан бошқаларга қўйган айбномалари учун далил-исботларни ҳам, ўз навбатида унга қўйилган айбномалар хусусида ҳам тушунтириш талаб қилишмади. Ахир, уни мудҳиш ишларда айблашган эди-ку! Гап қийноқлар ҳақида, айбсиз ҳалок бўлганлар тўғрисида борарди. Аммо минтақалараро гуруҳнинг биронта ҳам аъзоси бу тўғрида ўйлаб кўрмади.

Менинг мақоламда бошқалар қатори полковник Ҳожимуродов ҳалокати тарихи ҳикоя қилинган эди — уни ўқидингизми? Эҳтимол, яхши баён этолмагандирман. Нима ҳам дердим, у ҳолда ҳикояни ҳужжатлар асосида такрорлаймиз.

1. Давлат хавфсизлиги комитети, 28. 11. 1986. «Шуни маълум қиламизки, ЎзССР Давлат хавфсизлиги комитети пропусклар бюроси орқали СССР Прокуратураси терговчиси Т. Х. Гдлян томонидан 1985 йил 23 ва 24 декабрда А. Ҳ. Ҳожимуродов номига Ленинград кўчасидаги 2-подъезд билан СССР Прокуратураси ходимлари вақтинча жойлашган бинога кириш учун пропускларга буюртма берилган. Мавжуд пропускларга биноан Ҳожимуродов А. Ҳ. 1985 йил 23 декабрда соат 9.45 минутдан соат 19.55 минут ўтгунча шу бинонинг 328-кабинетида бўлган. Бинодан чиқиб кетиш учун пропускнинг орқа томонига Н. В. Иванов имзо чеккан. Ҳожимуродов А. Ҳ. 1985 йил 24 декабрда 77-кабинетда соат 9.40 минутдан соат 17.10 минут ўтгунча бўлган. Бинодан чиқиб кетиш учун пропускнинг орқа томонига терговчи Т. Х. Гдлян имзо чеккан. Полковник В. Г. Бахматский».

1986 йил 3 январда полковник Ҳожимуродов ўз-ўзини ўлдирди.

2. А. Ҳ. Ҳожимуродовнинг ўлими олдидан қолдирган хати (у ёстиғи остидан топилган, имлосини сақлаб қолишга ҳаракат қиламан, муаллиф русчада яхши ёзолмаган): «Мени 1985 йил 23. XII ва 24. XII да Давлат хавфсизлиги комитети биносига Картошян (бу номни эсда сақлаб қолайлик — О. Ч.) таклиф қилди, у билан яна бир одам бор эди, кимлигини билмайман. Улар бу ерда мени онамни ва болаларимни сўкиб ҳақоратлашди, бўғишди, ички ишлар бошқармасининг собиқ бошлиғи Жамолов Д. Ж. га нисбатан, гўё мен унга пора берганман, деб кўрсатма беришимни сўрашди... Ҳақоратларга чидаб бўлмасди, чунки улар барча ўзбекларни қўй, босмачи деб аташганди. Айниқса, Картошян қаттиқ таҳқирлади, у хотинингни ва қизингни (шундан кейинги чидаб бўлмас ҳақоратомуз, пасткашона сўзларни, дўқ-пўписаларни қолдириб кетаман)... Боз устига юзимга тупурди, мен бунга чидай олмай сохта кўрсатма беришга мажбур бўлдим. Аммо улар қонунчиликка риоя этиш керак, дейишади. Қани, ўша қонунчилик? Миллатни ҳақоратлашга қачон хотима берилади? Мен ўзим ҳақимда гапирмайман — яхшиси, уни бошқа одамлар билиб қўйишсин».

3. Ҳожимуродов А. Ҳ. жасади экспертизасининг акти (кўчирма): «1986 йил 3 январь. Ўнг қовурғанинг эгилган томонини ва қориннинг юқори қисмидаги 15x15 см. участка моматалоқ қилинган. Қорин юзасининг чап ёнида уч жойда қарийб бир сантиметр диаметрли думалоқ шаклда, шунингдек, ўмров ўртасидаги 10- ва 11-қовурғалар даражасида чап томондаги уч жойда ҳам аҳвол шундай (яна размерлар келтирилган — О. Ч.). Қонда этил спирти йўқ (муҳими шу: терговчилар полковник маст эди, деб ишонтиришга уринган эдилар — О. Ч.). Моматалоқ камида 5-6 кун олдин тўмтоқ қаттиқ жисм билан урилганда ҳосил бўлган».

Ўз-ўзини ўлдирганлик факти юзасидан терговни СССР Прокуратураси ходими Г. К. Мазуркевич олиб борди. Табиийки, вақтни аниқлаш биринчи масала бўлиб кўндаланг қўйилди. Хўш, Ҳожимуродов пора берганми ёки йўқ? Буни ўн минутда ҳал қилиш мумкин. Агар у пора берганини инкор этса-ю, уни рад этиш учун терговчиларда далил-исбот бўлса, кўп вақт талаб этилмайди. Бунда эса биринчи сўроқ ўн соат, иккинчиси етти соатдан кўпроқ давом этган. Хўш, терговчилар бу вақтда нима иш қилишган? Улар, полковник кириши билан бизга ўз таржимаи ҳолини ҳикоя қила бошлади, деб тушунтиришди. Улар «бошланаётган яқин алоқани бузмаслик мақсадида» полковникнинг сўзларини бўлишмабди. Шунга ишонасизми? Аммо Г. К. Мазуркевич бу тушунтиришдан қониқиш ҳосил қилиб ишни тўхтатди. Агар хотирамизда турган бўлса, полковникнинг ўзи тергов бошқача тарзда ўтганини (моматалоқ жойлар ҳам бошқа нарсадан далолат беради) ҳикоя қилган эди. Бироқ полковник энди ўлган, демак, унинг гувоҳлигини инобатга олмаса ҳам бўлаверади.

Г. Поповга ҳайронсан. Ахир, дўсти Гдлянга нисбатан жуда жиддий айблар қўйилаётганига қарамай, у нима учундир бор воқеани сўраб-суриштирмади, СССР Прокуратурасига ихтиёрингизда у ҳақда қандай материаллар бор, деб мурожаат ҳам этмади. Мен ўзимнинг «Афсона» номли мақоламда етарли ҳужжатларга эгалигимни эълон қилдим. Ахир, бу ҳужжатлардан айбсиз кишиларнинг кўз ёшлари-ю, бегуноҳ одамлар тўккан қон анқиб турибди-ку! Нима учун бунга ҳам қизиқмади? Эҳтимол, мендаги ҳужжатлар СССР Прокуратурасидаги мавжуд материалларнинг юздан биридир.

Учқун Б. бир вақтлар райкомга котиблик қилди, кейин она қишлоғига қайтиб келиб, қишлоқ хўжалиги техникаси ремонти бўйича инженер бўлиб ишлади. Уни ҳам сўроққа чақира бошладилар. Орадан кўп ўтмай у ҳам ўз-ўзини ўлдирди. Унинг хатини (нусхасини) иниси қоғозлар орасидан топиб олди. Учқун юқори ташкилотларга, терговчилар мени Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетининг собиқ котибига нисбатан ёлғон кўрсатма беришга ундаб, аризамнинг матнини ўзлари ёзишди ва имзо чекишга мажбур қилдилар, мазмунида шикоятлар юборди. «Мана, учинчи кундирки, — деб ёзган эди Учқун, — мени ҳам инсон, ҳам коммунист сифатида виждон азоби қийнамоқда. Чунки, мен мунофиқларча иш тутдим. Мусахоновга туҳмат қилдим. Бир одамга туҳмат қилиб, шу йўл билан озодликка чиқдим. Аҳвол ҳозир шу даражага етдики ўзимни қўйгани жой тополмаяпман. Энди одамлар кўзига қандай қарайман? Бу кунимдан ўлганим яхши эмасми?». У «сўзларини текширишни ташкил этиш»ни сўраган, жавобни кутган ва охири ўзини нобуд қилган. Дафн куни хотини вафот этди. Унинг бешта фарзандини иниси бағрига олди.

Очиғи, ўз жонига қасд қилганлар рўйхатини яна давом эттириш мумкин. Қани айтинг-чи, бу марҳумнинг энг ишончли гувоҳлари эмасми?

Гдлян гуруҳи ишини текширган СССР Прокуратураси ходимларининг айримлари билан кўришиб суҳбатлашдим. Назаримда, улар кўзимга қандайдир ғалати, саросимадаги жаҳлдор, ҳаяжонланган ҳолатда кўринди. Улар ўз ҳаётларида кўплаб қонунсизликни кўришган (умуман, бу оғир мавзу бўлиб, у ҳақда алоҳида тўхталиб ўтиш мавриди келар) — биринчи ҳолатда терговчи ўтказилган тинтувни расмийлаштирмаган, бошқасида болани катталар иштирокисиз сўроқ қилган, учинчисида сўроқ кунини расмийлаштираётганда ўзгартирган, тўртинчисида ашёвий далилларни ўзи тўқиб чиқарган ва ҳоказо. Албатта, буларнинг ҳаммаси алғов-далғов тушга ўхшайди. Аммо бу хилдагисини — қонунсизлик ва жиноятчиликнинг бутун бошли концерни йиллаб ишлаганлигини ҳали кўришмаганди (айтишларича, Берия замонидан бери бунақаси бўлмаган экан). Гдлян, деб ҳикоя қилишади улар, ўз усулини яратиб, уни чиройли қилиб «ўйнаб турган пичоқлар усули» деб атаган эди. Умуман олганда, Гдлянсифат шахсларнинг иблисона ёвуз хатти-ҳаракатларни қўлланишга, нохуш, даҳшатга солувчи гапларни дабдабали такрорлашга мойилликлари аллақачон қайд этилган. Ҳали биз бу усул билан тўқнаш келамиз. Унинг яна бир «ўра» ёки «бўри ўраси» деган ибораси бор эди. Улар одил суддан яшириш керак бўлган ҳамма нарсани қоғоз уюмларига ташлашарди. Айрим ҳужжатларга ҳатто «ўрага» деб ёзиб ҳам қўйишарди. Бу қоғозлар катта учта қопга жо бўлди, уларни яхшилаб текшириб, ҳар томонга сочилган варақалардан битта ягона иш очилди. Ана шу қоғозлар ичидан нималар топилмади, дейсиз?!

Мақсуд, ўттиз ёшда. Уйланган, уч боласи бор. Уни сўроққа чақирганларида, уйида қонунга хилоф равишда, яъни хонадон эгалари йўқ пайтда, тинтув ўтказишди. Мақсуднинг никоҳ узугини, хотинининг зирагини, тўйда келган совғаларни тортиб олишди. Сўроқда ундан, амаким Ш. пора олади, деб кўрсатма беришини талаб қилишди. Сўроқ, Гдлян сўроқларидан ўтган кишиларнинг ҳикоя қилишларича, гдлянча «энг яхши қоидалар» асосида ўтган. Унга кўра, сўроқ қилинаётган киши олдида бир неча терговчи бўлади, битта ёки иккитаси, ҳаммавақт ушланганнинг орқасида туради. Қонунга хилоф равишда сўроқ протоколи тузилмайди. Мақсуднинг ҳикоя қилишича, уни сўроқ қилганларида бизга юқорида маълум бўлган А. И. Картошян, Гдляннинг суюкли арзандаси — «оғир тўмтоқ болта» лақабли шахс ҳозир бўлиб, кейингиси ниҳоятда қутурган ваҳший эди. «Улар бўйнимга қўлларининг қирраси билан уришди, — ҳикоя қилади Мақсуд (бу шундай зарбаки, у кишини эс-ҳушидан айиради, бироқ ҳеч қандай из қолдирмайди — О. Ч.). — Мен энгашиб қолишга ҳаракат қилдим, лекин сочимдан тортиб бошимни кўтаришди, юзимга қараб мушт туширишди. Худди фашистлар каби таҳқирлашди». Шундан сўнг яна бир соатдан сўнг қайтиб келасан, деб қўйиб юборишди (бу ҳам оддий руҳий таъсир усулларидан бўлиб, яна дўзахга қайтиб келиш нақадар машаққатли эканини ўзингиз ҳис қилаверинг). Мақсуд ишига келганида (юзлари кўкарган, кўйлаги қон эди) аҳволи оғирлашди.

(Давоми бор).

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

Улоқтириш баҳсида

● Адлер шаҳрида улоқтириш бўйича мамлакат чемпионати ўтказилди. Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан тўпланган кучли спортчилар ғолиблик учун муросасиз баҳслашдилар. Мусобақада республикамиз вакиллари ҳам бўш келишмади. Чунончи, тошкентлик В. Зайцев найза улоқтириш бўйича чемпионатнинг кумуш медали соврindори бўлди. У 84 метру 2 сантиметрлик маррани эгаллади.

ВЕЛОПОЙГА:

Олис масофада

● Италияда профессионал пойгачилар мусобақаси ўтказилмоқда. Сицилия йўллари бўйлаб давом этаётган бу мусобақада совет пойгачилари мукофотли ўринларни эгаллашга ҳаракат қилишмоқда. Тошкентлик Жамолиддин Абдужабборов ҳам бўш келмаяпти. У тўртинчи босқичда 185 километрлик йўлни тўрт соат 52 минут 15 секундда босиб ўтиб, учинчи ўринни эгаллади.

МОТОПОЙГА:

Раисни хотирлаб

● Сурхондарёда 30-йиллар жамоа хўжалигида раислик қилган Норали Боймуродов номини ҳамқишлоқлари ҳануз ҳурмат билан тилга оладилар. Яқинда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Норали Боймуродов номли жамоа хўжалигида анъанавий мусобақа ўтказилди. Жарқўрғон районидаги бу хўжаликда пойгачилар ўзаро баҳслашдилар. Раисининг хотира соврини учун мусобақада 140 нафар спортчи иштирок этди. Жумладан, двигатели ҳажми 650 куб сантиметрли мотоциклда тошкентлик И. Тихонов маҳорат кўрсатди. 500 куб сантиметрлик мотоциклда эса Навоий шаҳридан келган Р. Аҳмедов ғалаба қозонди. Бошқа турдаги мотоциклларда тошкентлик М. Бочкарев, жарқўрғонлик Ф. Батиевлар маррада биринчи бўлишди. Умумкоманда ҳисобида Норали Боймуродов номли жамоа хўжалигининг «Меҳнат» пойгачилари биринчи бўлишди. Ғолибларга соврин, эсдалик совғалари топширилди. Саккизинчи марта ўтказилган бу мусобақа кўпчиликда яхши таассурот қолдирди.

О. УСАНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР «БИЛИМ» ЖАМИЯТИ

(Тошкент шаҳри, 128-алоқа бўлими, А. Қодирий кўчаси, 13-уй, 83-хона)

Кенг ихтисосли безатувчи-рассомлар (реклама, кўргазмалар, бадиий безатиш лойиҳалари, графика, шрифтли ишлар, ўраш) **тайёрлайдиган бир ойлик тезкор-дорилфунунга**

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ҳар қандай ёш, маълумот ва кўникмага эга бўлган шахслар қабул қилинади.

72 соат ҳажмдаги машғулотлар ҳар куни гуруҳлар бўйича — соат 9 дан 12.00 гача; соат 12 дан 15.00 гача; соат 15 дан 18.00 гача (шанба ва якшанбадан ташқари) ўтказилади.

Машғулотлар — 11 мартда бошланади.

Бошқа шаҳардан келганларга олдиндан меҳмонхонага буюртма бериб қўйишни маслаҳат берамиз. Ҳақ тўлаш тингловчилар ҳисобидан ҳам, ташкилотлар ҳисобидан ҳам бўлиши мумкин.

Курсни тугатганлар диплом оладилар, истаганлар эса чет тиллардаги илова варағини оладилар.

Маълумотлар олиш учун 44-55-31, 44-56-13 телефонлар орқали мурожаат қилинсин.

●

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/III да **Олтин девор**, 2/III да **Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома** (12.00 ва 15.00), 3/III да **Нажот истаб**, 5/III да **А. Навоий (премьера)**.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 1/III да **Муҳаббат навоси**, 2/III да **Дардимни айтаман, муласизми?...** 3/III да **Куёвлар конкурси**, 4/III да **Юсуф ва Зулайхо**.

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/III да **Келинлар қўзғолони**, 5/III да **Кулги ва қўшиқ кечаси**.

Ўзбекистон ССР Қурилиш давлат комитети, Ўзбекистон ССР Меъморлик давлат комитети, Ўзбекистон Меъморлар уюшмаси ва Ўзбекистон шаҳар қурилиши бўйича илмий-текшириш ва лойиҳалаш институти жамоаси институт илмий котиби Б. Ғ. Ғоиповга укаси

Анваржон Зафурович ҒОИПОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат дорилфунунининг тарих куллиёти жамоаси этнография, қадимги дунё ва ўрта асрлар тарихи кафедраси доценти А. Кабировга онаси

Нишонбиби АБДУРАҲМОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биоорганик кимё илмгоҳи жамоаси илмий ходим З. Шукуровга отаси

Шукур ЭГАМБЕРДИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телекўрсатув ва радиоэшиттириш давлат қўмитаси Бадиий жамоалари «Дуторчи қизлар» ансамблининг хонандаси С. Мўминовага отаси

Турдиали МЎМИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССР Телекўрсатув ва радиоэшиттириш давлат қўмитаси Бадиий жамоалари Юнус Ражабий номидаги «Мақом» ансамблининг хонандаси В. Абдуллаевга онаси

Убайдахон ТОШПУЛАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент политехника олий билимгоҳи раҳбарияти, фирқа ва касаба уюшмаси қўмиталари, ижтимоий фанлар бўлими 1-сиёсий иқтисод кафедрасининг доценти Р. Т. Қосимовга отаси

Тоҳир ҚОСИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ. Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: *700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.*

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.
УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-09.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 4871.